

Aquest número ha passat per la censura

La premsa i els moderns cavallers de Sant Pau: els periodistes

Oferim als nostres lectors aquestes raelles de l'illustre mitrat de Munich, conegut en tot el món intel·lectual per les seves nombroses obres, algunes de les quals han estat traduïdes al castellà.

En aquests últims temps, el nom del cardenal Faulhaber ha sortit sovint en la secció estrangera dels diaris, havent estat objecte de tota mena de vexacions i àdhuc d'atemptats per part dels hitlerians, persecucions que motivaren una protesta del Vaticà.

Dintre la més estricta ortodòxia, el cardenal Faulhaber és un esperit modern i obert, incapaç d'entendre's, per exemple, amb les rupestres dretes espanyoles.

La crisi econòmica ha tingut conseqüències molt greus per a tots els sectors culturals, però cap altres no se n'han ressentit tan greument com la premsa i el llibre. El resultat deplorable de tal estat de coses és la desaparició ja gairebé epidèmica de gran nombre de periodics: un cementiri on les làpides s'arranglen sense cap esperança de resurrecció. Davant d'aquest fet és impossible romandre indiferents. I això, no solament perquè aquesta decadència de la premsa despulla molts obrers i molts escriptors de llur pa de cada dia—i precisament escriptors que han realitzat sempre la seva comesa amb la màxima bona voluntat i la més pura fe religiosa—, no solament perquè és l'idealisme que sofreix estralls, sinó també perquè la disminució dels periodics representa una sensible pèrdua per al món civilitzat.

Sempre ha estat per a mi un misteri inexplicable com la premsa no reuñi totes les seves energies per a trencar el cercle de ferro del cartel paperaire. La premsa ostenta durant molt de temps el pompos titol de «gran potència mundial» i exercia, en efecte, el paper d'un segon govern dintre de l'Estat, que àdhuc arribava de vegades a poders dictatorials quant a l'orientació de l'opinió pública. Però aquesta gran potència mundial es demostra lamentablement feble tan aviat com hauria hagut d'alliberar-se del trust paperer.

Des de l'abada de la creació del món es sent continuament aquesta veu a través dels segles: *fiat lux*, faci's la llum. La premsa està al servei i sota el patrocini d'aquestes paraules del Creador. La tasca principal que li escau és la de traçar les línies de separació entre la claredat i l'obscuritat, ensenyant els contemporanis a vèncer el poder de l'obscuritat, i revestint-se de l'armadura de la llum. Es una missió sagrada la de treballar per la propagació de la llum i de la claredat i per elevar l'ànima del poble.

No gens menys, els periodics i els llibres han de propagar una llum pura i autèntica, i no una llum de flama vacil·lant i enganyosa. Els periodics reproduïxen amb tota la varietat d'un film els esdeveniments del dia, sense buscar entre ells coordinacions i correlacions orgàniques i sense intentar d'ordenar en una idea homogenia del món tot el que s'esdevé aïlladament. El llibre, en canvi, s'escriu sota el signe de la correlació orgànica i de la síntesi, busca relacions i conseqüències causals en la simultaneïtat i la seriació del que s'ha esdevingut, procura establir la idea central que confereixi sentit i essència als esdeveniments. El periòdic i el llibre es complementen, per tant, mútuament. Qui no llegeix periodics arriba a ésser aliè a la vida i al món. Qui no llegeix més que periodics es perd molt fàcilment pels viarans de la superficialitat. Desgraciadament, el preu del pa del nostre intel·lecte ha pujat extraordinàriament aquests darrers anys i podríem citar—amb un sentit una mica canviat per al cas—la frase bíblica: «La paraula del Senyor resultà molt cara en aquells temps...»

El pobre redactor de diari ha de saber de tot el que ocorre en aquesta terra, sota la terra i en el cel. No se li exigeix tan sols estar orientat en tot el que ocorre des que surt el sol fins que es pon i des que es pon fins que surt, en la política i la vida social, la ciutat i el camp, en la indústria i l'agricultura, en la literatura i l'art, en la borsa i en el teatre. Per dissort, gran part de periodistes es tenen per uns genis universals, mentre que qui de debò sap molt s'adona sempre clarament del que encara ignora i coneix els límits de la seva humana saviesa. Hi ha un pecat que encara és molt més gran que el de la ignorància: la vanitat de l'omnisciència.

Es doncs traïdor a la Veritat i a la Llum, i serveix les Tenebres i la Mentida, tot periodista i tot director de diaris que s'hagi assimilat l'art de dir estupideses amb cara sàvia i paraules saberudes. Coneixer clarament els límits de la pròpia erudició i del propi saber, heus ací la tasca primordial de tot periodista enfront de la seva missió i la seva pàtria, a més a més de tenir un caràcter honrat, viril i valent. L'autèntic periodista ha de tenir en horror tota mentida, seguint les paraules de Balaam que digué: «Si Balank em donés tanta plata i tant or que omplís tot el palau, ni aleshores podria jo canviar les paraules de Déu Senyor meu, i no podria dir mai ni més ni menys del que dic...» Es fins aquest punt que el periodista ha de seguir la paraula de la justícia i de la llum.

Segons la meua religió, tot periodista que no desmereix d'aquest noni té una missió

que li és assignada per Déu. Qui ha escoltat conscientment o inconscientment les paraules del Senyor en triar la seva professió i sortí amb els ulls il·luminats a seguir la seva vocació, propagar el verb del saber i del progrés entre els pobres i els endarrerits, no haurà esguerrat la seva existència i no serà mai un estudiant sense acabar la carrera o un vulgar empastifador de quarrells, sinó un enviat de Déu i un propagador del verb diví. Igual que els cavallers croats, tot periodista autèntic és un lluita-

El cardenal Faulhaber

dor i un campejador de la llum, que fou ungit cavaller per l'espasa de Sant Pau i que llueix en el trau la legió d'honor de Sant Francesc.

Repeteix que tot això és refereix solament als periodistes autèntics, els periodistes de la Veritat. Peca, no obstant, contra la seva vocació tota aquella premsa incolora que no té convicció pròpia i que ofereix sacrificis en ares de tots els altars, en comptes de proporcionar un sí i un no categòrics.

Recordem, a l'efecte, el que diuen les Sagrades Escripures: «Qui no és ni fred ni calent, el seu nom no vull pendre en la meua boca». O, segons l'altra frase bíblica: «En aquest món cada u ha d'odiari o d'estimar».

La premsa ha de servir la cultura i el progrés del poble i no els seus capritxos i passions. No existeix classe més vil de parasitisme com el d'aquella premsa que es sotmet als baixos instints de les multituds mitjançant l'adulació. Que tota premsa estampi en els seus rotatius el lema que escriuí antany en la fulla de l'espasa aquell cavaller sense por i sense taca, a un costat: «Defensa del dret», a l'altre: «Lluita contra la injustícia».

CARDENAL FAULHABER
Arquebisbe de Munic

(Segueix a la pàgina 8)

Els Dijous — Blancs

PENEDES

Quan les vinyes ja eren collides i les cabres rosegaven els pampols del cep estant en gaudiment de l'entrada afrancada, un vent arrauxat atia fogueres alteroses que es nodrien de rabassons, retaules i velles imatges. Un adherent neòfit a la Tercera Internacional, àvid d'un demà renovador sense trigança, agafà de la calaixera la vestimenta del Ball de Bastons que havia drapat cinc generacions de la mateixa casa i, d'un cop de geni, la llençà també a les flames i mentre la faldilleta de domàs vermell, el mocador de pita i els camalls de baieta es socarrinaven i els picarols s'ennegrien, l'home s'imaginava que, al volt de l'aureola roent, anaven desfilitant, perfectament uniformats dins granotes grises, tots els minyons de la comarca.

—Fora rampoines! Ja s'ha acabat de fer el pallàs!—cridava desesperadament, i aquella nit li semblà que totes les coses cobertes de patina fugien, per sempre més, embolcallades d'ombres fantasmals.

Per l'incendi de les imatges i els retaules hi hagué reixes i exilis; per la crema de la roba violada, un retorciment de cor, preludi d'una recança profunda.

La terra, però, s'adobà novament amb formigues innombrables i s'estremí, altra volta, amb les incisions de la rella i la remoció del covec; la sarment fou empeltada al mallol i, a la brotada, la verdor tendrà revivificació la coratgia. Els primers esfondradors d'ahir són els primers reconstructors d'avui i quan encara l'angoixa no s'ha esvaït de tots els pits, un clam de joia incoercible ix dels penedesencs de maríma, del pla i de la muntanya en una diada apoteòsica.

—Quina gent!—dirà algú—. Només cerquen l'espectacle per l'espectacle!—dirà el de més enllà. Però els que això afirmen no s'adonaran que els Diables de l'Arboç, la Moixiganga de Sitges, els Castellers del Vendrell, tant com espectacle són vida, com el mateix multisecular mercat de Vilafranca que posa en joc activitats individuals múltiples i proclama la unitat natural i efectiva de totes les contrades de la comarca del Penedès.

Arbrera, Albinyana, L'Arboç, Avinyonet, Banyeres, Belluè, Esparguera, La Bisbal del Penedès, Les Cabanyes, Calafell, Canyelles, Castellet i la Gornal, Castells de la Marca, Cubelles, Cunit, Fontbrubi, Gelida, La Granada, La Llacuna, Llorenç, Masquefa, Mediona, El Montmell, Olerdola, Olesa de Bonesvalls, Olivella, Pacs, El Pla del Penedès, Pontons, Puigdàlber, Roda de Barà, Sant Cugat Segrarigues, Sant Jaume dels Domenys, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Martí Sarroca, Sant Pere de Ribes, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Quinti de Mediona, Sant Sadurn d'Anoia, Sant Vicens de Calders, Santa Fe del Penedès, Santa Margarida i els Monjos, Santa Oliva, Sitges, Subirats, Torrelavit, Torrelles de Foix, Vailbona d'Anoia, El Vendrell, Vilafranca del Penedès, Vilanova i la Geltrú i Viloví es trobaven, diumenge darrer, al recinte del Poble Espanyol de Montjuïc, animats d'aquell esperit amb què es plasmaron les Exposicions d'Art Penedesenques, bo i posant un punt d'all a la menja insípida de cada dia, i demostrant a bastament que no tot s'acaba en la rabassa morta.

En finalitzar el castell de focs d'artifici, un segarrenc preguntava, encuriósit:

—I després d'aquesta festassa, què penseu fer?

—Doncs, senzillament, reestructurar la delimitació del Penedès; invitar les comarques veïnes a un examen serè; elevar els acords al Consell Central de la Federació...

El segarrenc, esperonat, exclamà:

—Si que aneu per feina! No deixareu dormir a la palla, ningú.

S.

MIRADOR INDISCRET

D'immortal a immortal

El divendres passat, al Tivoli, davant d'un migradíssim públic, Lope de Vega era homenatjat. L'espectacle—assegurava el programa—era patrocinat per l'Ajuntament de Barcelona i el Ministeri d'Instrucció Pública i fruita de la cooperació dels senyors consuls de les Repúbliques hispano-americanes. Podem garantir, per tranquil·litat dels nostres lectors, que Aurea de Sarrà no va ballar-hi gens. Es tracta d'un rumor mal intencionat posat en circulació no sabem ben bé per qui. La corpora monumental romangué quieta. Només, de tant en tant, un gest adés violent, adés plàcid, s'ajuntava a la modulació dels mil cinc-cents versos i escaig que la ben coneguda intèrprete de los poemas (citem el programa de la festa) va col·locar als espectadors.

La part musical

El mateix programa afirma que «la parte musical irá a cargo de la Banda Municipal de Barcelona». Això sí que, rodonament, ho neguem. En tot cas la Banda Municipal deu estar integrada pel senyor Santiago Rodríguez Piñero, «inspirado poeta». D'aquest personatge—revelació recent del partit radical—sí que podem dir que va bufar intensament. S'encarregà de la presentació dels dos immortals, poeta i recitadora. Descobrí que el Fénix s'anomenava López de Vega, que tenia «la figura membruda y algo enjuta sin embargo, que acreaba de una manera sencillamente magistral», i, finalment, que ell i els esbaldordits radicals que l'escoltaven eren el «juez supremo de todos los hombres».

Biografia

En camí de confidència, el gran orador va parlar abundantment d'ell mateix. Digué, tot posant-se la mà al cor, que ell era «un hombre todo valor y todo juventud», que «mo he escrito nunca en verso pero me tengo por un poeta prosista», que «no sé hablar en plan de literatura» i, per acabar, que «nacido en el fragor de la lucha, cuando las multitudes se encolerizan, quiero morir como los leones... a zarpasos».

Els radicals aplaudiren entusiàsticament. Més de tres confessaven que s'hi havien perdut.

Darrera l'esperit de Lope de Vega

Contra el que s'ha dit, el governador general, senyor Pich i Pon, va anar al Tivoli la nit de la funció d'homenatge a Lope de Vega.

Hi estigué només uns moments. L'acompanyava un periodista amic. En entrar al teatre, Aurea de Sarrà recitava uns versos.

—Què et sembla?—preguntà el senyor Pich al seu acompanyant.

—Què em sembla? Que l'esperit de Lope de Vega deu anar buscant la sortida del teatre...

—Seguim-lo—féu el governador.

Als deu minuts, el senyor Pich i el periodista prenién una cervesa a la terrassa de «La Lluna».

Fuga escandalosa

On es perderen els espectadors fou en el laberint de després. La gran actriu aparegué abillada... No direm com: recordem una gasella publicada a la premsa. Segons aquesta nota, tot venia directament de París. Aurea encetà la sèrie de sonets.

No mancà—ja ho suposàvem—el grup dels etèrns descontents. Eren pocs i no s'atreïren a xiular. Però llançaren monedes a terra, donaren visques a don Alejandro, aplaudiren més del que era discret, subratllaren certs versos del dit López de Vega

(«mujer de poco ingenio y muchos años», i, sobretot, «vete, loca mujer»). Els radicals, perspicaces, se n'adonaren a la segona part i demanaren la immediata expulsió. El grup sortí fent marcar escandalosament les passes. Des d'una llotja el Dr. Soria, secretari general de la Universitat, els va cridar: «Fuera, borregos!». La policia els detingué a fora. Un dels protestataris convencé el policia que l'espectacle era una cretinada. El policia hi convingué. Sembla que acabaren prenent cervesa junts.

L'última hora de l'homenatge donà un total de trenta o quaranta espectadors.

Des de l'exili

A París, Indalecio Prieto comentava, amb uns correl·lionaris, els fets del 6 d'octubre a Barcelona. Algú va emprendre la defensa de Josep Dencàs.

—¿Quié, Dencàs?—féu el voluminós prohòm socialista—. ¡Sí, ya lo sé que es un excelente muchacho! ¡E incapaz de hacer daño a nadie! ¡Como que, en cuanto vuelva yo a ser ministro de Hacienda, pienso concederle un estanco!

Disciplina

La senyora Paulina Pi de la Serra, en rependre les seves tasques polítiques, s'ha tret el dol.

—Trobo que n'ha dut poc!—exclamava una noia de la Cultura.

—Es per manament de la Lliga, que no està per més tristesses—replicà la Llucietà Canyà.

Qüestió de comoditat

Tot fa creure que Angel Estivill no va quedar content de les paraules que el nostre company Fermí Vergés, parlant de llibres sobre el 6 d'octubre, dedicava al seu fa quinze dies justos.

La venjança d'Estivill ha estat terrible. De tant en tant, en la Còctelera d'un diari barceloní del vespre—el propietari del qual usdefruïta alts càrrecs de govern—dedica algunes floretes a Fermí Vergés. Una d'elles fou reportada a l'«hor de l'article».

—Ja nas vist què diu l'Estivill, perquè deu ésser ell, encara que no ho firmi?

—No; què?

—Diu que prepares un llibre: El 6 d'octubre vist des de sota el llit.

—Encara seria un títol més bonic i d'un llibre que podria fer l'Estivill: El 6 d'octubre vist des de «La Noche».

Una escapada de Gas

Mercè Nicolau es prepara per a estrenar l'obra *Benaventurats els lladres*, d'Ignasi Agustí.

L'Instant, diari del qual l'Agustí és crític de teatres, ho ha comentat amb la natural alegria.

El redactor senyor Artur Gas, que farà famosa aviat la plana d'espectacles per les seves gaffes—escapades de Gas!, que diuen els seus companys—escriu, en donar la nova:

«Hi ha un gran interès per conèixer aquesta la primera producció de teatre normal del jove escriptor, molt més per la brillant votació que *Benaventurats els lladres* obtingué en el darrer Concurs Ignasi Iglésies.»

Per als qui recordin que, en la votació per al fall de l'esmentat concurs, la comèdia *Benaventurats els lladres* obtingué només dos vots i fou eliminada en el segon desempat de la primera votació, la nota del senyor Gas no sembla pas un elogi. Sembla una burla.

Indicadíssim

Joaquim Ventalló va trobar l'altre migdia el crític musical de *La Noche*, Lluís de Góngora i Muñoz Cobo, que per cert és nebot de tres generals, tres.

—A aquesta hora vas a fer crítica de música?

—Es que a més faig la secció d'estranger.

—Deus anar a dinar molt tard.

—No, surto un moment i dino en aquest bar d'aquí al davant, al Pic Pic.

—Ho trobo molt apropiat per a un redactor de *La Noche*.

Longanimitat

Fa uns quants dies, els diputats del Parlament català varen cobrar algunes de les mensualitats que se'ls devien d'ençà que hi ha règim transitori.

Pocs dies després, els ex-policies de la Generalitat, en ésser reposats pel decret que tant enrenou ha promogut, varen cobrar els endarreriments devenguts.

Quan sortien de cobrar els ex-policies, els esperava un xicot que portava una llista de la subscripció pro presos.

L'un s'apuntava per una pesseta, l'altre per un duro, l'altre per dos, etc.

Tot d'una, en va sortir un amb una disposició d'ànim liberal, que va dir:

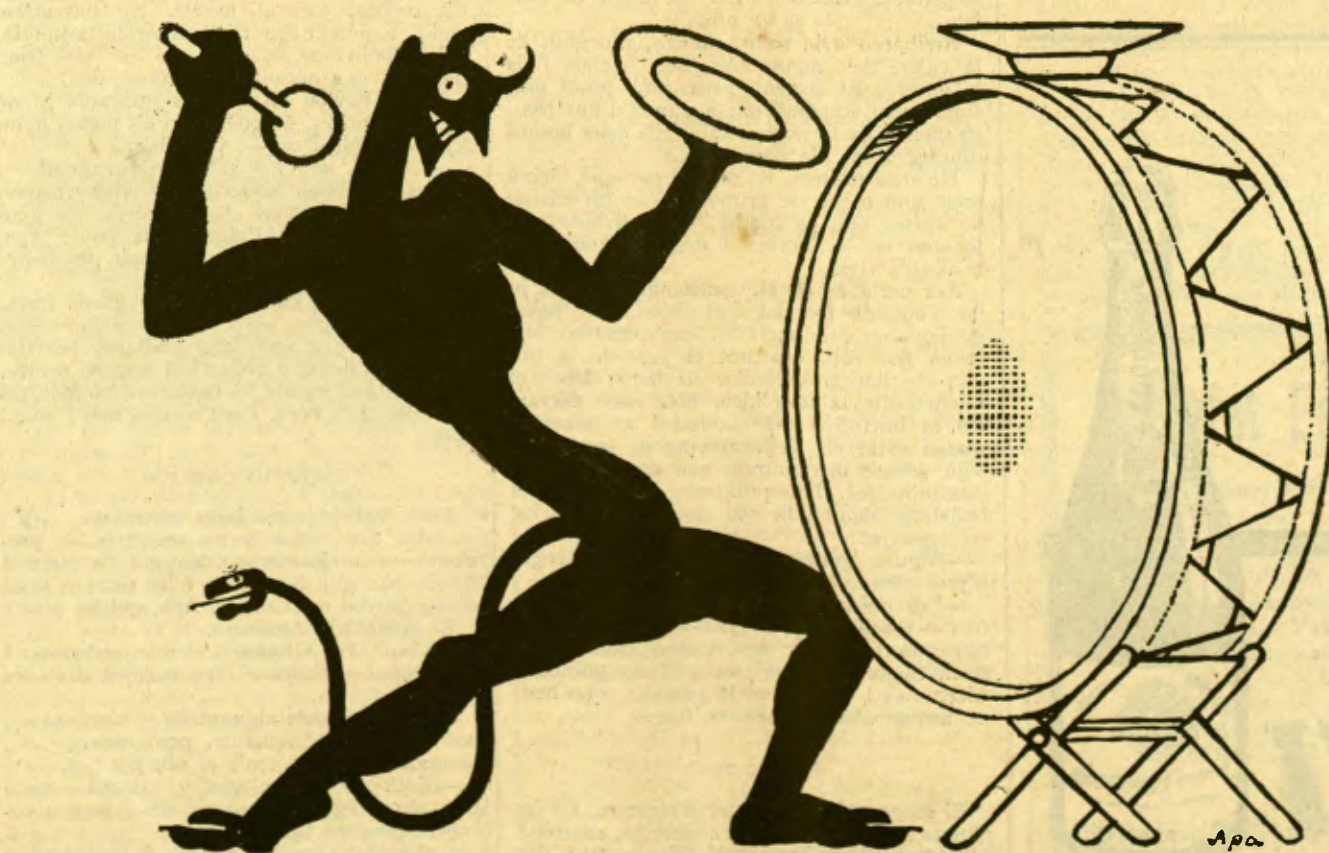
—A mi no em ve d'un, ni de cinc. Apunta'm pel mateix que s'hagi apuntat el diputat del Parlament que més hagi donat.

—Noi, ja pots passar de llarg!

Tothom content

Els organitzadors de la Festa Major Penedesenca tingueren l'acudit de fer passejar per carrers i places de la ciutat, a tall de propaganda, els Gegants de Vilanova amb els grallers corresponents.

Unes sòcies de la Lliga que se'ls miraven

Ha acabat la guerra del Chaco. Ja pot començar-ne una altra a l'Àfrica o a l'Àsia

La unió dels partits obrers a Catalunya

Com un dels fenòmens d'estructuració de la vida social a Catalunya són de molta importància els esdeveniments que tenen lloc en la massa dels obrers, conscients i avançats. Obrers conscients i avançats en el sentit de trobar-se en un nivell de comprensió dels problemes de la societat, de la vida civil i de la cultura, superior al de la gran massa dels homes que treballen. Homes, a més, que intenten resoldre la direcció de la seva vida.

A Catalunya la vida i el pensament bur-

de privilegi feudals, uns partits republicans que admeten totes les possibilitats de l'actual règim de producció (fins a cert punt té raó el lerrouisme amb la seva elasticitat moral; deixant-lo un cert marge de profits, fins i tot veuria amb bons ulls un anarquisme espanta-burgesos), amb el matis moderat i contemporitzador i el matis de pura democràtica, representant el món tèrbol dels negocis i la mitjana burgesia plena de bons costums. I pel proletariat impermeable a les penetracions burgeses, el

gès han trobat ja els òrgans d'expressió que li són propis, que corresponen a grans corrents vitals clarament discernits. I és perquè abans que tot existeix la consciència d'un pensament en les seves més diverses i variades manifestacions. I el treball d'enquadrar-lo es fa sense esforç, com aquell que espontàniament omple una necessitat imprescindible. Allò que falla entre els obrers és precisament la consciència d'una concepció, i per això no sorgeixen els òrgans materials que li donin forma i vida.

La política catalana voltarà per molts anys entorn de partits més o menys avançats políticament i socialment que no seran mai, però, específicament partits obrers. I és perquè les «classes» que dirigeixen la vida social en l'economia, en la indústria o en la intel·ligència tenen totes fronteres ben definides, una missió concreta assignada, adhue aquelles que tenen la missió a Catalunya de mostrar amb aspror i esquerperia ben catalana l'antitesi del catalanisme.

En el *stratus* social de Catalunya hi ha una dreta que és la que tradicionalment ha trait i trairà, una dreta que té la concepció de «servir» des de Catalunya i que buscarà sempre un poder exogen al qual servir. Que pensin molts catalans fins a quin punt una dreta així farà mai possible una autonomia! És l'anarquisme que tant se'ns ha blasmat; sense poder sostreure's a la pròpia condició, s'és joguina d'un defecte monstruós per totes les quimeres. És una dreta moguda exclusivament per l'instint; és la caverna, sense eufemismes.

Al costat d'aquesta dreta hi ha la gran massa conservadora catalana que representa amb intel·ligència allò que sols és moviment instintiu en una minoria de catalans racialment deformats. Aquesta gran massa conservadora ha sabut trobar l'equació entre el seu interès com a classe i la seva condició catalana. És el «catalanisme» de la Lliga, equivalent a tots els «patriotismes» interessats. En un moviment així s'hi troben tots els factors que integren la vida dirigent d'un país, adscrits, però, a raons primordials de patrimoni. Quan les potències financeres de dues pàtries s'entenen per llumant les fronteres no neguen el patriotisme, el subdivideixen manejant els ressorts nacionals d'una manera utilitària.

Una altra capa del *stratus* la constitueix la selecció cultural, que s'ha abeurat en les fonts pures de la història i de la cultura, i que en la vida social «que ha trobat» hi porta principis d'independència, de lliure albir, de tolerància, de la tolerància que l'ha format. Aquest corrent té una missió d'equilibri. I per aquestes raons d'equilibri el catalanisme serà democràtic, car la gran massa conservadora d'interessos considerarà sempre una força que dona la traducció ideal de les seves coses materials; i aquesta força de pensament sols pot existir i desenrotllar-se si té llibertat de moure's.

Cap corrent dels que hem esmentat ne reuneix les masses populars. Tret del període del lerrouisme; mai cap partit no les ha tingut. I encara Lerroux no va tenir mai masses adaptades al nostre medi, ni va exercir influència més enllà de Barcelona. El corrent que pot vantar-se d'haver-les tingut és Esquerra Republicana de Catalunya. Però aquest moviment no pot conceptuar-se com una cosa definitiva. La seva significació no li donen les masses que ha fet seguir en un moment d'entusiasme. El moviment de l'Esquerra ha de jutjar-se pels homes que el dirigeixen.

Malgrat no trobar-se simplíficats els corrents socials en la forma que es troben, per exemple, en països com Anglaterra, no hi ha dubte que les tendències que representen l'actual estat econòmic a Catalunya ocupen un lloc definitiu i lògic en la nostra vida social. Però ja no passa el mateix quan mirem les masses obreres. Cap força de les que existeixen no la representa de fet.

En cap més país no es dona el fet de Catalunya d'unes masses obreres que en el que va de segle només han anat del lerrouisme a l'anarco-sindicalisme, per a desembocar en l'Esquerra. No volem dir, ara, si és un bé o si és un mal. El lloc polític que puguin ocupar i el corrent que nodreixin no pressuposa res de les formes d'acció que hi pugui haver entre els obrers. El que caldria és que per a completar el *stratus* social de Catalunya es sabés el lloc i la direcció que tenen essencialment aquestes masses.

El mateix panorama de la política espanyola resulta molt més clar i senzill. Unes dretes ferotgement arrapades a la política

gran partit socialista, sense gairebé el contrapès d'una esquerra obrera.

Només Catalunya es separa del que són corrents clàssics de la vida social arreu del món: una dreta, un centre i una esquerra dintre el marc del sistema capitalista. Un centre i una esquerra en el camp obrer (per ésser una oposició a tot, és comprensible que en certes circumstàncies i condicions la classe obrera aparegui com una força única).

En la vida social moderna hem arribat gairebé al fet previst per Marx: burgesia per una banda i classe obrera per l'altra. Mirem Anglaterra. El partit liberal pràcticament no existeix, o està a prop d'ésser absorbit en la fórmula de governs de coalició. I un sol partit obrer, el qual, evidentment, actua sense plantejar-se el fet accessori d'ésser o no ésser revolucionari, havent aconseguit, això sí, afirmar per damunt de tot la seva base obrera i la seva unitat i virtualitat en aquest terreny.

Mirem Catalunya amb les escorialles de l'anarquisme, meitat moviment reivindicador i meitat aventurerisme d'immigrants; amb branques pintoresques i còmiques encarnades per homes que exploten un prestigi que veurien perdut sense un punt de confusió i de tenebrositat; el socialisme «oficial», un donatiu com aquell dels repatriats de la guerra de Cuba; el Bloc Obrer i Camperol, branca espúria del comunisme; l'Esquerra Comunista, cavallers solitaris de l'ideal; el Partit Comunista, el partit de la revolució de les masses sense masses; l'Estat Català Partit Proletari, sense missió precisa encara, i la Unió Socialista de Catalunya, que ha fet els seus progressos adherida al moviment de l'esquerra democràtica dels partits burgesos.

En aquest mosaic de partits hom es perd respecte a matisos i orientacions. Fora de la Unió Socialista, cap d'aquests partits no té un caràcter específicament català, encara que tots reconeixen la ineluctabilitat de moure's amb certa independència en el medi social de Catalunya.

Allò que no hi ha és ni una dreta, ni un centre ni una esquerra obrera, la qual cosa seria exidentment una exageració si es té en compte el sentit global d'oposició a un sistema que ha de tenir l'acció obrera.

Una temptativa d'unió com la que suara ha tingut lloc sembla lògica tenint en compte el sentit profund del moviment obrer. I per a completar l'esquema de la vida social catalana i saber a què atendre's, tanmateix seria útil que almenys en l'aspecte polític el proletariat oferís una certa unitat.

La unitat, però, haurà d'enfocar-se tenint en compte una divisió que no respon a cap necessitat racional, ans al capríx o a les genialitats de dirigents amb fons anàrquic i dissolvent. La sola i veritable tendència que existeix en els medis obrers és la tendència a la dispersió, filla d'una assimilació secular que ha fet perdre a tots el sentit del veritable centre en què flua de moure's.

Potser el primer problema que té plantejada la classe obrera a Catalunya és el d'ésser, el d'existir com a personalitat orgànica a la fi i per sempre més. Naturalment, aleshores quedaria enquadrada en el moviment autòcton i no viuria de representacions manlleuades, siguin bones o dolentes.

Allò que és indubtable és que mentre aquest fet no es produeixi serà endebades parlar de fronts obrers i blasmar el fet que l'esquerra democràtica s'endugui les masses. Sempre serà un favor que farà als obrers treient-los de confusions pitjors. I els partits obrers, que s'han mogut suggestionats pel darrer moviment d'esquerra, han de mirar-s'hi molt abans de deixar una posició per a no tenir-ne cap després.

El partit obrer que a Catalunya ha tingut una posició ben definida, això és: separar-se d'un moviment d'esquerra i conservar ben profundes les arrels en el medi social català, ha demostrat que damunt aquesta fase podien fer-se rectificacions sense deixar, però, el lloc a una altra força. I els homes que han ericarnat aquest corrent poden estar tranquils davant els assaigs de tendències exòtiques, o de dirigents inexpérimentats, o les temptatives de corrents revolucionaris no específicament socialistes. Perquè tot assaig que no sigui una concepció pròpia adaptada a les nostres característiques, llevat de desdibuixar el partit que pendria com a camp d'experimentació, no portaria a altra sortida que al fracàs més sorollós.

RAMON JOVE BRUFAU

Mirant a fora

Un matrimoni germànic

Segons llegim, ha estat celebrat amb tota pompa a Pforzheim. La sala de l'Ajuntament estava enterament tapissada de banderes amb la creu amb potes. A banda i banda, una companyia d'honor de S. S., i, sobre una estrada, la «taula de matrimoni», decorada amb símbols rànics i amb una gran «roda del sol» groga sobre fons blau. La il·luminació de la sala era a base d'antorxes que duien xicots joves, mentre un orador pronunciava un discurs tret de l'Edda i, després, s'executaven himnes germànics i era ofert el pa i la sal als casats de nou. Aquesta resurrecció d'una cerimònia antiga ha tingut un gran èxit i és de suposar que Goering s'estira els cabells de no haver-hi pensat quan es va casar amb Emmy Son-nemann.

«Quid pro quo» volgut

Durant la darrera crisi francesa, Tristan Bernard troba un polític i li pregunta si ja hi ha ministere.

Només m'interessa una cosa — explica l'humorista—. Sebeu qui posaran al subsecretariat de la Justícia mercant?

Bonapartistes

François Piétri va trobar una explicació al seu fracàs:

—Imagineu-vos: Chiappe a la presidència del Consell municipal i jo a la del Consell de ministres. N'hi havia perquè els republicans purs s'esveressin. Dos corsos? Aviat haurien sospitat que preparàvem una restauració imperial.

El grec previsor

L'Agha Khan tenia tres cavalls inscrits al Derby, dels quals Bahram ha resultat guanyador i Theft classificat en quart lloc. Fa catorze anys que l'europèitatz príncep asiàtic fa córrer cavalls pels hipòdroms, amb una despesa anual de trenta mil lliures. De totes maneres, els seus cavalls n'hi han guanyat ja més de quatre-centes mil.

El mateix dia que el cavall de l'Agha Kahn guanyava el Derby, la Cambra dels Comuns votava el bill de l'Índia. Quin dels dos èxits l'haurà satisfet més?

En ocasió de la seva victòria — o del seu cavall — s'acostà a felicitar-lo un milionari grec, que gairebé té l'any viu a Londres. L'Agha Kahn li preguntà (era abans de les eleccions gregues):

—I vos, per qui jugueu? Condylis o Metaxas?

—Des d'aquí, el més prudent és jugar per tots dos.

Medicina nazi

En representació de Hitler, Rudolf Hess ha inaugurat una escola de «fihrrers mèdics» en el poble mecklemburguès d'Alt Behse i el discurs que hi pronuncià fou radiat. Aquest discurs contenia frases com les següents:

«Només els metges educats en el culte de la religió nacional-socialista seran admesos a exercir la funció de fihrrers mèdics. En aquesta escola, els problemes decisius de la ciència racial tindran el primer lloc.»

«Abans, el metge era apolític, i per això no, entenia res de salut pública, i encara menys de biologia racial. A més a més, els metges de l'era liberal-materialista menyspreaven la ciència de la terapèutica natural des de llarg temps practicada pel poble.»

«Qui vol dirigir, ha d'aprendre abans a sotmetre's. Per això en les escoles on seran formats els fihrrers mèdics del Tercer Reich regnarà un esperit de disciplina militar.»

El darrer «communard»

Es deia Jean Allemane i ha mort a noranta-dos anys. Era obrer tipògraf i tenia vint-i-cinc anys quan la Commune. Al davant d'un escamot de federats, es baté desesperadament. Detingut, fou condemnat a treballs forçats a perpetuïtat. Al cap de nou anys de presidi, fou inclòs en una amnistia.

Vivia feréstegament sol i odiava els socialistes actuals. Un dia que per curiositat volgué assistir a un congrés socialista i el feren seure en el primer rengle, ell, que duia uns sabatons clavetjats, contemplava astorat els socialistes mudats: fins n'hi havia vuit que duïen botins.

—Com Boni de Castellane! —rondinava, i se n'anà abans d'acabar la sessió.

Tenia una libreta on apuntava els socialistes que havien prosperat, per exemple:

«Chauly, ex-candidat socialista, inspector d'aigües.

«Doley, ex-candidat socialista, nomenat procurador de la República.»

Etc., etc.

Els coberts de plata

Ni a les corts imperials no es pot evitar la desaparició dels coberts.

Després de cada festa que donava el tsar Alexandre III, el comte Vorontzoff l'acompanyava fins a les seves habitacions.

—Tot ha anat bé?—preguntava l'emperador.

—Sí, majestat, fora que Wixneigratzki ha tornat a robar una cullera de plata.

Wixneigratzki era ministre de Finances i especulador. En morir deixà una fortuna de dos-cents milions de pessetes or.

Un dia, el tsar, furios ja, el cridà:

—Encara has tornat a robar una cullera de plata! Els un lladre o un maníatic? A veure, explica't!

—He pres aquesta cullera—respongué el ministre—perquè és de metall blanc. Us roben, majestat.

L'emperador es girà a Vorontzoff.

—Has sentit? De manera que els coberts no són de plata?

—Sí, són de plata—respongué Vorontzoff.

—Però quan el senyor ministre està invitat, posem els de metall blanc.

L'ACTUALITAT INTERNACIONAL

Les negociacions de Londres

Ningú no sap del cert quina influència hagi pogut exercir el tan comentat discurs del príncep de Galles sobre les orientacions de la Gran Bretanya en política internacional, però hi ha una circumstància que fa quedar perplex.

Quan, a començos d'aquest mes, Baldwin i Hoare substituïren, respectivament, Mac Donald en la direcció del govern i John Simon en el Foreign Office, foren suspeses les converses que tenien lloc a Londres sobre els acords navals anglo-alemanys, i el mateix dia que Baldwin prenia possessió, pronunciava paraules força severes per a Alemanya, tant pel seu règim com pel rearmament clandestí prosseguit durant dos anys.

Però després dels discurs de l'hereu del tron anglesès les coses han canviat, en el sentit que no sols von Ribentropp ha tornat a Londres a reprendre les negociacions, sinó que s'ha arribat a un acord que ningú no podia preveure i que es contradiu absolutament amb les directives que el Foreign Office, malgrat totes les vacil·lacions i febleses, havia seguit fins ara.

Es veritat que en els cercles polítics de Londres Baldwin és tingut per un home de fàcil eloqüència, però poc energic i poc enclí a assumir responsabilitats personalment. Però d'això a haver sotmès les orientacions del govern a les intencions del príncep hi ha una sensible diferència.

Cal recordar, de totes maneres, que si recentment Baldwin havia afirmat que les fronteres britàniques arribaven al Rin, ell mateix, ocupant el mateix càrrec en 1923, féu que Balfour, aleshores cap del Foreign Office, oferís a Itàlia qualsevulla cosa que fos perquè aquesta renunciés a recolzar França en l'ocupació del Ruhr. Mussolini rebutjà la proposició anglesa i Baldwin prengué aviat la revenja adoptant una actitud hostil quan Itàlia, a conseqüència de l'agressió mortal contra la missió militar del general Tellini, féu ocupar Corfú. Poincaré es posà del costat d'Itàlia, i la tesi italiana, defensada a Ginebra per Salandra, i a la Conferència d'Ambaixadors de París per Romano Avezana, prevalgué, ja que, aprovada una proposició del delegat espanyol, es reconegué la incompetència de la Societat de les Nacions per a examinar la divergència, la qual cosa pertocava a la Conferència d'Ambaixadors.

El que ara ha passat és que Anglaterra, en els inicis de la vida del govern Baldwin, ha allargat una mà a Alemanya per ajudar-la a reconstruir la seva marina de guerra, cosa que ve després d'haver demostrat una extremada indulgència envers el Reich pels armaments clandestins i el cop teatral del 16 de març. Sembla que a Londres també s'hagin aficionat als cops teatrals, i aquest d'ara n'és un de no gaire dissemblant als d'Alemanya.

La qüestió dels acords navals assumeix un caràcter impressionant, perquè, al cap i a la fi, es tracta d'una violació manifesta dels tractats de pau i del naval de Washington, a cometre la qual es podia esperar que els anglesos fossin els últims.

A Londres s'havia dit que les converses tenien per fi «un bescanvi d'idees», que només es tractava de conèixer «els desigs del Reich, i res més. Això demostra que el govern anglès comprenia la gravetat del pas que s'anava a donar i no volia alarmar ni França ni Itàlia.

En comptes d'això, les converses han tingut un altre caràcter que el merament informatiu, puix que s'ha tractat de veritables

negociacions bilaterals que han acabat en un acord precís.

Ara es planteja aquesta alternativa: o les altres nacions signants del tractat de Versalles i del naval de Washington accepten les conclusions de Londres, o bé aquestes, des del punt de vista col·lectiu, no tenen cap valor: restaran en peu bilateralment, això és, només entre Anglaterra i Alemanya? Si es realitzés això darrer, és evident que cada país rependria la seva llibertat d'acció, i totes les limitacions decidides a Washington i que havien d'ésser aproximativament confirmades en la Conferència de Londres, no tindrien ja cap raó d'ésser.

I la cursa als armaments, ja existent pel que fa als terrestres i aeris, s'estendria als marítims.

En alguns ambients parisencs i romans es té la sensació que allò que s'hauria de concedir a Alemanya a conseqüència dels acords de Londres, ja ha estat realitzat clandestinament pels alemanys i Anglaterra ha recorregut a un expedient per tal d'afavorir-ne la legalització. Sigui com sigui, les conclusions de Londres han trobat l'oposició dels altres governs interessats, França, Itàlia i Japó.

L'oposició japonesa haurà causat sorpresa al govern de Berlín, però és que només podien comptar amb l'amistat japonesa mentre no hi hagués topada d'interessos.

L'hostilitat de França i d'Itàlia, en canvi, era d'esperar i és comprensible. Els dos governs veuen sense goig la increïble desimboltura amb què Anglaterra repudia els compromisos contrets a Stresa i s'adonen del sacrifici de llur potencialitat marítima militar en favor de la d'Alemanya, i aquesta darrera, malgrat fos igual en tornatge, és seria superior en modernitat i perfecció. Els anglesos han concedit als alemanys el 35 per 100 en proporció a llur tonatge, però, mirant pels propis interessos, volen que aquesta proporció s'entengui per categories, i no globalment, com eren les intencions alemanyes. Això vol dir que la supremacia naval britànica resta en peu, però la flota alemanya ve a igualar-se amb la francesa i a ésser força superior a la italiana.

Es natural que aquestes condicions no puguin ésser acceptades per França i per Itàlia. Per a tranquil·litzar aquests dos països, Anglaterra ha volgut establir una clàusula amb la qual el tonatge alemany resta inalterat en relació amb l'anglès, encara que els altres països augmentin llurs armaments marítims i Rússia construi una flota de guerra. Ara bé, és evident que les proporcions angleses són regulades sobre les forces dels altres països, i si aquestes augmentessin, Anglaterra augmentaria les seves i, per tant, Alemanya estaria autoritzada automàticament a augmentar la seva marina de guerra. Sorpren realment que a Londres hagin pogut pensar que a París i a Roma acceptessin una proposició d'aquest abast.

Deixant de banda la important oposició japonesa, aquests acords de Londres han desvetllat una viva reacció a França i a Itàlia. Anglaterra, amb «semblants acords», no solament viola el tractat de Versalles i el naval de Washington, sinó que trenca el front constituït a Stresa i fa impossible convocar de nou la Conferència naval.

I la cursa als armaments marítims que els anglesos preparen, tot predicant pacifisme i reducció d'armaments, decanta la balança del cantó de la guerra.

Baldwin i Hoare sembla que vulguin fer enyorar Mac Donald i Simon, la germanofília dels quals es limitava a febleses i a paraules.

En comptes d'aclarir la situació europea i de fer cada cop més difícils els conflictes armats, la política britànica crea noves complicacions. No és possible preveure l'esdevenidor, però certament res no justifica l'optimisme, si es té en compte que Alemanya augmenta les seves forces terrestres, aèries i navals i que la seva hegemonia és el punt cabdal del programa nacional-socialista.

I mentrestant, a Londres sembla que el record dels errors de 1914, evidenciats per Wickham Steed i Austen Chamberlain, ja s'hagi esvaït.

TIGGIS

CAMISER ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 44
Telèfon 14655

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Tele: "Carburós"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telefon 73013

CARBUR DE CALCI: Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA. Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT. Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces de seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BU FADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

EL CINEMA

L'ACTUALITAT CINEMATOGRAFICA

Tres estrenes

Algunes persones a les quals hauria interessat de veure *Captiu del desig* no ho han pogut perquè hi va haver qui va protestar de la seva projecció. Tanmateix és ben sensible que el que hem de veure i el que no hem de veure pugui dependre de l'actitud d'una infima minoria d'ignorants que, davant les coses que no entenen, no troben altre recurs que fer soroll i molestar el proper, i el que és pitjor, fer treure la pel·lícula del cartell.

No podem menys de pensar en la satis-

pectacle — com qui compra un llibre — s'arriba. Si és en nom d'aquest risc que cal garantir la llibertat de l'espectacle, qui se'n planyerà?

Aquestes reflexions tenen un caràcter molt general, però bé que hagin estat provocades per un determinat film. No es tracta certament de trencar llances a favor d'aquell film que no és cap obra genial, però sí un film discret en el qual John Cromwell ha sabut fer entreveure quelcom d'un gran tema humà exposat per Somerset Maugham:

W. C. Fields en «Quan menys es pensa...»

facció d'aquests irresponsables quan l'endemà deuen constatar que el film que tingué la virtut d'empapar-los — síntoma quasi sempre a favor del film — ha estat retirat del cartell. Aquesta submissió de l'empresa no deu sinó fortificar encara més llur intransigència petulant.

Aquesta classe de públic és el pitjor enemic de l'espectacle cinematogràfic. Segurament que tots deuen dir-se liberals i enemics declarats de la censura. Mentrestant, la coacció que exerceixen damunt l'ànim dels empresaris és el que impossibilita la projecció a Barcelona de tot film — bo o dolent, no és ara el cas de discutir-ho — que té la gosadia, ja sigui en la realització, ja sigui en l'assumpte, d'apartar-se un xic de la rutina.

I és que aquests senyors s'imaginen que el món està tallat a llur mesura, una ben petita mesura per cert. Si un assumpte cau un xic enllà de les possibilitats de la seva experiència mediocre, o de la capacitat de llur imaginació anèmica, es venen de llur inferioritat armant un gran escàndol, sense consideració envers les altres persones que tenen la sort de no participar d'aquella ignorància.

Després de tot, no hi ha cap obligació d'anar al cinema, pels que no són crítics. Qui entra en un cinema o en un altre es-

Human bondage, és a dir servitud de l'home, servitud que és ací la del desig sexual, però no del desig aquest en abstracte, sinó del desig en quant es fixa damunt d'una sola persona, de la qual cap altra no és capaç de distreure-us.

El protagonista del film resta esclau d'una dona. Es endebades que aquesta dona li procuri un seguit de decepcions, que es lluri al primer vingut, que ell amb perfecta clarividència pugui jutjar-la pèrfida, viciosa i del tot indigna de comparar-se a les altres dones que figuren en la seva vida. No hi fa res. Ell podrà creure que estima una altra dona, però tot seguit que aquella que el domina es planta enmig, no hi ha raiocini, ni sentit de les convencions que valgui. Solament la mort d'aquella dona farà possible que ell pugui respirar lliurement, i aleshores podrà aconseguir aquell mínim d'estabilitat sentimental i aquell acord profund entre el desig i l'amor que li ha de permetre de debò estimar i casar-se.

El valor de l'anècdota s'enriqueix del fet que el protagonista en un principi sofreix del que els moderns psicoanalistes en diuen un complex d'inferioritat. D'aquesta situació neix la seva posició equivocada enfront d'aquella dona, que ja per sempre farà d'ell el que voldrà.

Tot i que a moments vulgui semblar agosarat, *Glòria i fam* és un film burges de cap a peu. Després de tot, canta la virtut i l'abnegació silenciosa, la qual cosa, en un film en el qual un comunista apareix ridiculitzat amb molt poc de tacte, no pot ésser entès d'altra manera que com un sermó amb tendències a la pacificació dels esperits en i dins la societat tal com funciona avui.

Això a part, la pel·lícula té moments emocionadors que revelen la perícia de William A. Wellman, director bregat en temes forts exposats en un estil dur i gens amic d'amaneraments. Amb tot, cal ací assenyalar una recerca de la nota melodramàtica que no aforceix gaire el film, que podia passar-se ben bé d'això perfectament.

I ara, un bon consell, aneu al Coliseum a veure el nou film de W. C. Fields, *Quan menys es pensa...* No solament no us en penedireu, sinó que hauréu vist un dels films més divertits que s'han donat en el curs de tota la temporada. No us hem de dir res més. Es tracta d'una cinta inexplorablement divertida i on aquest actor formidable còmic que és W. C. Fields actua constantment, la qual cosa vol dir que rieu sense parar.

JOSEP PALAU

ACTUALIDADES
RAMBLA
de CATALUNA 37-Tel. 11701

Un programa excepcional
6 Alfombres Màgiques Fox
El documental de la fotografia impecable i el ritme perfecte
Noticiari Fox Mundial

Dilluns propiament, dia 24
II Setmana del Jazz

Tota l'alegria i ritme de les més famoses orquestres modernes

UN PROGRAMA DE JOVENTUT

PANORAMA

L'estrena d'«El nostre pa de cada dia»

Heus ací que quan ja ens creïem que la temporada estava liquidada, al Coliseum anuncien l'estrena d'«El nostre pa de cada dia», el film de King Vidor que ja ens pensàvem no veure fins la temporada vinent.

Al moment d'escriure aquestes ratlles, encara no hem pogut veure el film, cosa que pensem fer d'un moment a l'altre. Creiem que els nostres lectors, de totes maneres no badaran i que tractant-se d'un film de King Vidor, voldran veure del que es tracta. Per altra banda, tot el que sabem del film ens fa augurar que *El nostre pa de cada dia* és una autèntica producció de King Vidor. No pot ésser d'altra manera tractant-se d'una producció independent. Efectivament, King Vidor ha produït aquest film per compte propi, al marge de tota empresa de producció.

Però, és pertinent estrenar un film tan important en aquest temps de l'any? El criteri de les empreses ja sabem quin és sobre aquest particular. I acostumat com l'han acostumat, el públic tampoc espera gran cosa dels programes d'estiu. Aleshores potser pensareu que si estrenen ara *El nostre pa de cada dia* és perquè aquest film solament és important per nosaltres. Però, no, no penseu això perquè us equivocareu. En aquest cas els que tenen el film entre mans estan convençuts també de la importància del que tenen i es disposen a demostrar-ho. Es tracta doncs d'una atrevida innovació; d'anar, per una vegada, contra el corrent i defugint una rutina que caldria potser revisar, d'oferir, sigui el temps que sigui, un film de primera classe amb la convicció que el públic anirà al cinema, si realment hom sap interessar la seva atenció amb un programa que s'ho valgui.

L'empresa espera molt d'aquest film. Nosaltres també, encara que en un altre sentit. Veurem ara si per aquest cop l'art i el negoci faran bona parella!

«El découpage»

Què és el *decoupage*? Stephen Harrison, des del *Manchester Guardian*, en dona aquesta definició, per creure-la la més senzilla: «El *decoupage* consisteix en la tria dels millors trossos d'un film els quals són ajustats després en el millor ordre».

Un film acabat de rodar es compon d'uns quants centenars d'escenes separades, fotografades sense un ordre definit i sovint repetides. Cada tros del diàleg i de l'acció es enregistra des de diversos punts de vista i distàncies diferents. Amb el *decoupage*, cal condensar 30.000 metres de pel·lícula en els 2.500 d'un film habitual. La tria és feta segons la qualitat de la fotografia, el joc dels artistes, la netedat del so, l'angle més o menys feliç de les preses de vista.

El *decoupage* no es fa en una sola vegada, sinó després d'unes quantes projeccions amb la *moviola* — un aparell petit de projecció i que hom pot deturar quan vol — i després de juxtaposar en el sincronitzador les imatges i el so, que són objecte d'enregistrament en pel·lícules separades.

Després de tot això, el film encara resulta del doble de la llargada que hauria de tenir. Aleshores és projectat davant el director de producció, el qual sempre es decanta a inculpar a defectes de *decoupage* la decepció que li causa el film.

El cinema alemany

Acabat el Congrés Internacional del Film celebrat no fa gaire a Berlín, les cases comencen a anunciar la producció de l'any 1935-36.

Totes pensen fer molt, però molt, més que l'any 1934-35, ja que volen invertir més capital. Les notes oficioses diuen que en cada film es gastaran, almenys, un 10 o un 25 per cent més que abans. Es pensen que això ha d'influir, naturalment, en la qualitat dels films.

En maig d'enguany s'havien produït un centenar de films, i es comptava que abans no acabí la temporada en sortiran vint o trenta més. Es diu que l'exercici vinent en produiran cent quaranta o cent cinquanta.

Notícies curtes

Amb tots els interrogants precaucionistes: Chevalier anirà a Londres a rodar, sota la direcció de René Clair, una adaptació cinematogràfica de *La volta al món en vuitanta dies*.

René Lefèvre rodarà *L'inventor*, film realitzat per... René Lefèvre.

—Pygmalion, tret de l'obra de S. B. Shaw, serà rodada a Alemanya. La vedette en serà Jenny Jugo.

—La llum que s'apaga, de Rudyard Kipling, ja adaptada al mut, serà, ara, portada al film sonor.

—Les aventures de Pickwick, així com *Oliver Twist*, de Dickens, seran objecte d'adaptació cinematogràfica per cura de la M. G. M.

—El nou film de Marlene Dietrich serà *El collar de perles*, dirigit per Mamoulian i supervisat per Lubitsch.

—Un altre film de Mamoulian és *Becky Sharp*, en colors, tret de *La Fira de les Vanitats*, de Thackeray.

—Lewis Stone, després de signar un contracte de tres anys amb la M. G. M., ha declarat que passat aquest temps abandonarà el cinema.

—S'anuncia, una vegada més, un film tret de *L'Or*, de Blaise Cendrars, novella que pot ésser realment un gran film.

—Edward Everett Horton va de Hollywood a Anglaterra a rodar, sota la direcció de Henry Edwards, *Secretari particular*.

—Harold Lloyd empenen una nova producció: *La Via Làctia*.

—John Ford ha estat designat postor en escena de *Maria d'Escòcia*, film la vedette del qual serà Katharine Hepburn.

CINEMA AMATEUR

Conversa amb Pierre Boyer

«Un interviu?» Pierre Boyer, representant de França en el Concurs Internacional de Cinema Amateur que acaba de celebrar-se a la nostra ciutat, acull el nostre prec amb un somriure de parisen burleta. El paper d'interviuat significa per ell una novetat amb la qual és difícil que tingui ocasió de familiaritzar-se. Explicació? Ben convincent: a París és ell el que interroga. Ho fa per a la seva revista *Ciné Amateur*, la més antiga de les revistes de cinema amateur d'Europa. Per tant, Pierre Boyer és un

lona? Doncs, que quan penso que he de tornar a París em sento posseït d'una gran tristesa. Ja fa quatre dies que hauria d'ésser fora i... espereu-vos! Vull dir que això va llarg.

—L'estat del cinema amateur al vostre país em sembla interessantíssim. Ens pensàvem que els francesos érem els més entusiastes i ara resulta que els catalans ens supereu.

—...

Pierre Boyer

virtuós en l'art de fer parlar els altres. El cinema li suggereix, naturalment, infinitat de preguntes, idees i temes a parlar. La nostra tasca en aquesta ocasió només consisteix a evitar que el popular cineasta, a la vegada que cronista de cinema amateur, s'oblidi de la seva condició de reporter i es produïxi precisament a la inversa de com ho farà així que arribi al seu país. Sembla que ho hem mig aconseguit.

—El cinema professional, a França i en tots els altres països del món, a excepció de Rússia, és una organització més comercial que no pas artística. El cinema amateur és un mitjà de fer comprendre al públic la bellesa d'una art que, com totes les arts, no pot limitar-se a una simple qüestió de botigueta.

—Dels directors francesos professionals, el que té més punts de vista ideal amb els amateurs és René Clair precisament per la gran independència amb què roda els seus films. Ell vol que sigui el públic el que es constitueixi en seguidor de la seva obra i no que sigui aquesta la que cometi el greu error de voler seguir el públic. Però, veieu, a França els films de René Clair no donen diners.

—Del Concurs Internacional de Cinema Amateur, els dos films que més favorablement m'han impressionat són: *L'home important* de Domènec Giménez i *L'Atom de l'eternitat*, el qual, malgrat certes llibertats que empra el seu autor i que jo personalment no censuraria mai, és una cinta molt notable.

—De *L'home important* cal assenyalar la idea, la realització i la tècnica. Aquest film de Giménez es pot pendre com a exemple de les possibilitats del cinema amateur, car amb una gran economia de mitjans i sense utilitzar *machines* de cap mena, ens ha donat una cinta d'una positiva envergadura.

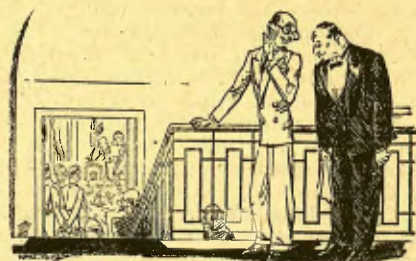
—El pròxim Concurs Internacional, poden anunciar-ho als lectors de MIRADOR, es celebrarà a Berlín. Hi hem tingut especial interès a fi que sigui aprofitada l'onada de turisme que amb motiu de les Olimpíades s'hi desplaçarà.

—Voleu la meua impressió sobre Barce-

—Sobretot m'admira la importància i asiduitat amb què tota la premsa en general se n'ocupa. Creieu que lamento que la premsa francesa no procedeixi exactament. Tinc el convenciment, però, que aquesta coratjosa actitud no es farà esperar gaire.

I aquí varem cloure el rosari d'optimismes amb què Pierre Boyer, tan prompte com arribi a França, omplirà pàgines i pàgines de la seva riplinada revista *Ciné Amateur*, «8.000 exemplars i 20 pessetes de subscripció anual» — com declarava el mateix Boyer en els pocs moments que no feia d'amateur cent per cent.

MANUEL AMAT

DINAR DE NEGOCIS

—Quin és l'estafador?

(Ric et Rac, París)

PROXIMAMENT

en

COLISEUM

Un cant al treball
a la naturalesa
a la terra mare

El pan nuestro de cada día

Un film de King Vidor presentat per Artistes Associats

Recomanat per la Secció Artística Cinematogràfica de la Societat de les Nacions

Sense reestrena fins Octubre

—Per què no vols pendre un whisky?
—Primerament, perquè el metge m'ho ha prohibit; en segon lloc, perquè sóc abstemi, i després, perquè ja n'he begut quatre.

(Gazzettino Illustrato, Venècia)

L'aficionat als mots creuats. — Es curiós, només paraules d'una lletra!

(Marianne, París)

EL TEATRE

PASSEM COMPTES

La darrera temporada

Potser seria hora ja que passéssim balanç a la darrera temporada de teatre català, pròdiga en estrenes i misèrrima en adquisicions. No ens hem decidit abans a fer aquest resum perquè, en veritat, per a nosaltres, és un tema més aviat repelós i molest que atractiu i confortable. Ens hi hem de trobar amb les mateixes tristesses i les mateixes desgràcies que se'ns presenten sempre que ens acarem amb aquesta pobre malalta que és la nostra escena, contra el coma de la qual es veu que ni l'oli camforat de les subvencions pot fer-hi pas res.

A part de l'escenari subvencionat del Poliorama, amb la formació Nicolau-Martori, hem tingut el de Romea, amb Josefa Tàpies; el del Circ Barcelonès, amb Baró i Barbosa; el de l'Apolo, amb Assumpció Casals i Clapera; el de Pompeia, primer amb Enriqueta Torres (direcció Avel·l Artís), després amb Vila-Davi i, més tard, amb Assumpció Casals, quan Vila-Davi se'n anava al del Principal Palace per dirigir-se al cap d'un mes escàs a acampar al del Teatre Nou i anar a acabar d'espremer l'últim èxit, per uns quants dies, al del Novetats.

Totes aquestes actuacions, deixada de banda la de l'elenc del Poliorama, que ha durat mig any, han estat més aviat curtes que dilatades. Han anat descabellant-se—i ací no cal fer cap excepció—a empentes i tombacions, presentant obres sense assajar-les quasi, de qualsevol manera, per compromís o pel que fos, sense cap fe ni cap convicció, amb més fracassos que èxits i davant unes sales les més de les vegades molt menys que mig buides.

La companyia subvencionada ens ha ofert *Les ales del temps*, d'Avel·l Artís, estrena amb la qual va inaugurar la seva temporada; després va presentar la comèdia *Madame*, de Lluís Elías, i va estrenar *Els brillants de l'oncle*, de Ramon Vinyes, decidint-se més tard a posar en escena el Premi Iglesies de l'any passat *Els homes forts*, d'Albert Piera, al qual seguien *L'hu-raca*, de Carme Montoriol; *Es necessita senyoreta*, de Soldevila; *La senyoreta Oest*, de Vidal-Jover; *Fruita verda*, de Millàs-Raurell; *La Rambla de les Floristes*, de Sagarra; i *Fanny*, de Pagnol, traduïda per Melcior Font.

La curtíssima actuació de la companyia formada per Emília Baró i August Barbosa al Circ Barcelonès ens féu conèixer *El fill de la Ninon*, de Domènec Guansé; la de la formació Enriqueta Torres, al Pompeia, ens donà *Valentina*, de Soldevila (primer en tres actes i després, corregida pel seu autor, en quatre); *Mercuri i els metges*, de Vidal-Jover; *El fill del senyor Gold*, de Lluís Elías; i *Don Joan de Terrassa*, de Navarro Costabella.

Per Assumpció Casals, a l'Apolo, ens fou presentada *La taverna dels valents*, de Poal-Aregall, a la qual va seguir *L'assassinat del carrer 42*, de Màntua i Amichatis, i *Les verges caigudes*, de Poal-Aregall, també. Aquesta mateixa actriu ens oferí, després, al Pompeia, *El poble no vol la guerra*, de Collado i Roig i Guivernau.

Al Romea, la breu estada que hi va fer Josefa Tàpies ens donà *La Plaça de Sant Joan*, de Sagarra. Vila-Davi, al Pompeia, varen presentar-nos *Lili vol viure*, de Lluís Elías, i *La desgràcia de la sort*, del repetic Poal-Aregall; més tard, al Principal, els tocà la tanda a *Miss Thery*, de Casanovas, i *El Juigé està malalt*, de Fages de Climent, i, quan foren al Nou, *Reina*, de Sagarra, amb la qual acabaren al Novetats el seu pelegrinatge pels escenaris barcelonins aquesta temporada.

Així, si no ens n'hem deixat cap per anotar, són vint-i-dues les obres que han estat estrenades des d'octubre fins a maig (*Madame*, de Lluís Elías, havia estat estrenada ja la passada temporada). Amb aquestes vint-i-dues obres representades en set mesos se'ns han donat a conèixer sis nous

autors (un de doble, el d'*El poble no vol la guerra*). Com és natural, deixem de banda les escenes amateurs, les obres que hi han estat representades per primera vegada i els autors que hi han debutat; si els comptéssim, podríem duplicar de sobres aquelles quantitats.

Del que hem comptat resulta que ens han sortit, durant aquesta temporada, un autor nou per mes i gairebé una obra nova per setmana. D'altres podran treure'n tots els bons averanys que vulguin sobre la fer-

Maria Vila

tilitat de la nostra terra en talents teatrals; nosaltres considerem aquesta proporció esgarifadora per a qualsevol país del món, i no cal dir si per al nostre.

Endemés, hem d'afegir que aquestes estrenes han estat realitzades en actuacions curtíssimes separades per llargs intervals, salvada l'excepció de la companyia subvencionada que, no gens menys, ha hagut d'emplenar amb obres de repertori—i quin repertori! *Gente Bien*, *Gent d'ara*, *La pecadora*—les llacunes que li quedaven entre estrena i estrena. O sigui que hi ha hagut per part d'autors, empreses i companyies, una oferta constant i variada, renovellada i diversa, sense que hagi arribat a estimular una demanda i suscitar una atenció un xic seguida llevat de dos cops, el de Josep Maria de Sagarra—que, amb els precedents anteriors, salvat el cas d'una gran equivocació, podia ja donar-se per descomptat—i l'engrescament popular amb què fou acollida *Madame*, de Lluís Elías, el qual amb aquesta obra ha encetat la seva carrera d'autor teatral de manera ben envejable.

Fora del d'aquests dos comediògrafs, l'un, ja vell en les nostres taules, l'altre, nou de trínca, no podem comptar amb cap més veritable èxit aquesta temporada passada. Un acolliment més o menys amable, una mica de curiositat concentrada, una curta estona al volt d'una obra o altra, no creiem que puguin ésser presos per tals.

Això, quant a l'acceptació que ha obtingut per part del públic aquest reguitzell d'obres que li han estat ofertes. I si, deixant de banda aquest aspecte, volem discernir llurs qualitats i, avui, amb la perspectiva en què les situa el record, ens volem preguntar quina d'elles pot representar per un costat o altre una positiva valor, se'ns mostra amb un pes prou efectiu i una textura prou sòlida perquè puguem comptar-hi de bo de bo, potser haurem de convenir que, per aquest cantó, encara hem estat més desgraciats.

No ens queda altre remei que esperar una altra temporada per veure si ens podem rescabalar. Si haguéssim d'èsser escoltats, recomanaríem que fos estudiat millor per a una altra vegada el tema de la subvenció oficial, que seria exagerat de dir que ha donat un resultat brillant, i, en general, desitjariem que no hi hagués tants teatres, tants autors ni tantes obres i si un xic més d'exigència i de sentit de la responsabilitat per tal que, almenys, si el públic continua abandonant el nostre teatre, li'n puguem donar la culpa amb tota la raó.

JOAN CORTES

RAMBAL

Bohemi i senyor

Diumenge a la nit, un amic s'estranyà de trobar-me al Tivoli. El va sorprendre sobre-tot que li parlés de Rambal i els seus espectacles amb cert mirament.

Ell esperava una rebentada. —Per què?—vaig replicar-li—. Rambal té per a mi, espectador, un gran avantatge: juga net. Això, al teatre, on a cada moment triomfa la insinceritat, és una cosa excepcional.

En efecte: per a un espectador de bona fe—i jo ho sóc—, el més irritant és que l'enganyin.

Un autor us diu per ràdio i en la premsa que el mou una noble ambició, i us resulta després un sac de vanitat. Us anuncia que va a renovar l'art dramàtic i us ofereix una pobre comèdia vulgar i conceptuosa.

La crítica us vanta una dona com actriu de fina sensibilitat i heu d'aguantar una aficionada histèrica.

Aneu al Liceu—el nostre primer teatre— a admirar *La ciutat invisible de Kitege* i veieu que l'aparició de Kitege la produeixen els maquinistes baixant una ferma, igual que es faria a l'escenari del Centre Moral d'un poble de tercer ordre.

Rambal, en cap d'aquests aspectes, no dóna mai gat per llebre.

El gènere de Rambal, tant si es tracta d'una obra de màgia o de viatges, com d'una de lladres i serenos, s'accepta o no s'accepta. Si no s'accepta, el millor es restar a casa. Si s'accepta, no cal mirar massa prim ni endinsar-se a comprendre res.

—Es infantil!—exclamen molts.

Infantil? Si Rambal distreu realment la quitxalla, hem d'apuntar-li a l'haver aquest mèrit.

El públic infantil és el més difícil.

Cocteau, en les seves memòries publicades darrerament al *Figaro*, explica que, a la sortida de l'estrena de *Les Mariés de la Tour Eiffel*, el millor elogi el féu un espectador en comunicar a un company:

—Demà hi portaré les criatures!

Infantil i tot, com en *La vuelta al mundo en ochenta días*, Rambal és digne d'elogi

El cartell de Rambal

per l'esforç que realitza en presentar els seus espectacles amb la major dignitat possible.

Rambal és un home de teatre que sent i estima el teatre. L'empeny sempre un desig de superació, de novetat, de luxe, i bon punt guanya tres pessetes en una obra, està ja pensant en gastar-ne sis en la que té en preparació. És un bohemí de l'escena.

Va pel món amb cent trenta-set obres muntades. Els decorats són diferents per a cada obra. Sabeu el que això significa?

El curiós de Rambal és que aquesta magnificència la sosté únicament per a mantenir el prestigi de la seva companyia.

—Amb aquestes obres de gran espectacle acostumo a perdre-hi—em confessava un dia—. Però em donen llustre. Els diners els he guanyat sempre amb *El jorobado*, *Felipe Derblay*, *Secreto de confesión*, *Traidor*, *inconfeso y mártir* i altres melodrames semblants.

La qual cosa no vol dir que les veritables predileccions de Rambal vagin precisament vers el melodrama.

Anys enrera, els beneficis d'una llarga temporada de comèdies policiaques i espectacles de màgia els va perdre a Madrid, presentant *La tempestat*, de Shakespeare.

Ja he dit que era un bohemí...

Es, també, un senyor.

JOAN TOMAS

L'escena i els infants

Quan ara fa uns mesos als cinemes barcelonins es projectaven pel·lícules a base d'infants—*Homes de demà*—o bé tenint un infant per principal protagonista—*El rei i el Roig de mal pel*—i aquelles projeccions coincidien amb l'actuació dels Infants Cantaires de Viena al Palau de la Música Catalana, sentia un gran pessigolleig que m'impulsava a escriure uns mots sobre el tema, i fins he de confessar sincerament que un article sencer escrit en aquells moments d'actualitat va anar de cap a la paperera perquè,

zació dels infants a l'escena l'ha constituïda—i la constitueix—la que seguint Jaques-Dalcroze ha introduït a Catalunya Joan Longueres: *les cançons, les rondes i els jocs d'infants*. Obeïx a un altre objectiu i hi reïx. No pot donar-se-li el nom de teatre per a infants.

I ara bé cal que parli de la meua temptativa. El meu objectiu era doble: primer, crear un teatre per a infants en el sentit més rígid i més estricte de la paraula; després demostrar com tres i dos fan cinc, que

qualsevol criatura, per desafortunada que fos, per trinxeraire que fos, posada a escena podia donar un rendiment artístic perfectament comparable al d'un bon actor professional. Aquests dos objectius es mancomunaven de tal manera, que avui, després de sis anys d'inactivitat en aquest aspecte, em sembla que puc dir ben imparcialment que sense el segon no hauria estat possible el primer, car el primer està edificat damunt el segon. A fi de comptes, que encara estaria dejú de fer moure els infants damunt les taules, si no hagués mancomunat aquells dos objectius.

Per a crear un teatre d'infants de la manera que jo em proposava, necessitava, en primer lloc, que tots els actors fossin d'edat escolar; que fossin nois i noies indistintament, posat que reconec absurd el teatre unisexual; a desgrat d'haver contribuït a aquesta mena de teatre *justament* per a dir que o bé no es fa—que és el millor—o bé es fa amb una mica de sentit comú—que és el que m'he proposat amb *Una creu rora el camí* (homes sols) editada per la «Biblioteca Popular de Teatre Catòlic», i amb *La vida encesa* (dones soles) que la «Biblioteca L'Escom» té ara en premsa. Nois i noies

indistintament, doncs, en el teatre d'infants, però també nois i noies separatament, atenent la realitat de l'edat escolar.

En segon lloc, necessitava un coneixement, si no profund, indispensable de la psicologia infantil, dels seus jocs, de les seves baralles, de la seva particular manera de parlar, de produir-se, de reaccionar, si volia que els problemes plantejats en escena fossin sentits i viscuts pels actors que els havien de posar de relleu. Aquesta part, que de fet és la més complexa, vaig tenir la sort de copsar-la amb relativa rapidesa. No pas per un ull clínic formidable, sinó per la senzill raó que els marrecs me la duïen, cada dia, en safata. Cada dia d'assaig era una troballa que després es reproduïa en una comèdia. I cada dia d'assaig.

Vaig arribar a tenir entre nois i noies menors de catorze anys, setanta criatures. Els assajava de viva veu. Mai no els havia permès d'estudiar llur paper a base de *caudals* perquè hauria fracassat sorollosament. I això perquè darrera els infants hi havia els pares, alguns dels quals amb una bona voluntat que els disculpava, repassaven la lliçó al petit—cosa comprovada en els recitals de prosa i poesia que em servien de tempteig de possibilitats—i els imprimien uns vicis de dicció intolerables. No; els petits no havien estudiat mai un *caudal*; i sempre havien reeixit a fer el personatge segons la meua voluntat, a còpia de molta paciència, de moltíssima paciència, de molta energia, de molta afectuositat, i, alguna vegada, de moltes llàgrimes, producte natural del xoc la meua imposició i de la dificultat d'interpretació per part del petit actor.

Cinc anys va viure el meu Esbart de Petits Rapsodes. Cinc anys d'èxits i de pre-èxits. I dic pre-èxits, perquè, quan anàvem a actuar on fos, era molt poc el públic que hi trobàvem; però aquell poc públic es convertia en un panegirista tan desinteressat, que sovint sovint érem cridats a una nova actuació, presenciada per un ple a vessar.

Aquest cinc anys d'èxits s'expliquen per la simple raó d'haver aconseguit fer una cosa digna i no un pastitxo més, una criatura més. No es tractava de «coses de canalla», sinó que s'hi posava l'ànima de tal manera, que els meus marrecs, el dia que anava de drama i el públic no plorava, se'n duïen una enorme desil·lusió. Quanta de gent ha rigut i ha plorat autènticament veient *Janic, talla't les ungles!*... Basti això per dir l'emoció que es posava en el treball, la creació artística que en derivava.

Una trista circumstància va matar l'Esbart de Petits Rapsodes al precís instant que m'orientava per a presentar-lo amb tota la responsabilitat a un teatre de categoria; el Romea o el Barcelonès, pensava jo. Però l'entitat que ens acollia va tancar les portes, l'única que ens va acollir no tenia escenari, la qual cosa m'impedia anar desfogant els menuts entre *bolo i bolo*, i amb poc temps, un any escàs, vaig quedar amb tan poca gent, que pràcticament era com si m'hagués quedat sol.

I vaig haver de dissoldre l'Esbart. Amb una recança infinita, amb una recança que encara sento avui i que serà capaç de llençar-me demà a crear una nova companyia, per a provar amb més fortuna d'instaurar un teatre per a infants perdurable, digne i responsable.

JOSEP MIRACLE

MITO

CAMISER
ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA

JAUME I, 11
Telèfon 41655

GUTENBERG, S.A.

Fàbrica de maquinària
per a les Arts Gràfiques

Nàpols, 215 - Telèfon 55723
BARCELONA

UN ELEGANT
TRAJO FRESCO

DES DE

67'50 PTES.

SEMPRE

SASTRERIA
MODELO

A LA DUANA

—Bé, senyora, està segura que ha portat això?

(Life, Nova York)

LE LLETRES

ELS LLIBRES

L'actualitat literària

Prudenci i Aurora Bertrana, *L'Illa Perduda* (Catalònia).— J. M. Lòpez-Picó, *Lleures del pensament* (Editorial Altés)

Prudenci Bertrana, mestre dels novel·listes catalans, ha sentit la temptació de renovar els seus temes i el seu estil. Ha volgut refrescar la seva inspiració i transportar el seu esforç creador a les terres prestigioses de la Polinèsia, de les quals la seva filla Aurora ens havia dut ressons tan agradables i impressions tan decoratives. Pare i filla, en col·laboració, s'han emprès la feina, ben poc usual en la literatura catalana, d'escriure una novel·la d'aventures, en la qual el record de Stevenson és inevitable, i que té per marc el Pacífic i les illes incomputables que hi ha escampades.

L'experiment era interessant. La col·laboració en novel·la ha estat molt discutida, i en general hom n'ha malparlat, tot considerant com una excepció confirmadora de la regla de mediocritat el precedent d'Eckmann-Chatrian, al qual podríem afegir el més recent dels germans Fischer i el del matrimoni Colette-Willy, molt discutible com a equitativa distribució de feina. Hi havia també el fet d'encetar un gènere absolutament inèdit en català — perquè els assaigs de novel·la d'aventures que, fa molts anys, féu Josep M. Folch i Torres, es desviaren ràpidament del camí inicial per a caure en derivacions sentimentals inadmissibles —, i hom tenia la curiositat de veure com Prudenci Bertrana, avesat als tipus catalans i als paisatges gironins, s'acarava amb els personatges singulars i els costums exòtics que, per força hauria de trobar en la seva aventura polinèsica, en la qual la seva filla Aurora li feia de guia documentat i tanmateix partidista — i el títol d'un dels seus llibres de reportatges *Paradis Oceànics*, ja delata aquest partidisme.

L'Illa Perduda ens explica les peripecies d'un francès, Vellet, que embarcat al *Teivatoa*, un veler que comanda un mestís nord-americà, ha d'anar a dur queviures als abandonats habitants de l'illa de Corpus. Una tempesta esferidora fa perdre el rumb al capità, aquest es torna boig i al capdavant es suïcida, i aleshores Vellet, l'únic home blanc de la tripulació, ha de pendre el comandament del vaixell, el qual per un felicitat atzar va a parar a l'illa Tu-tui-li-la, veritable paradís al marge de tota civilització. Allà els passen coses extraordinàries i magnífiques, però al capdavant reixen a anar a socórrer els homes que esperen, mig morts de fam, els socorsos, a l'illa de Corpus. L'anècdota no és massa complicada, ni tampoc ho és la psicologia dels personatges, que en això segueixen les normes de la novel·la d'aventures, més curosa del pintoresc que de la pregonesia. Hi ha magnífiques pàgines descriptives de la tempesta, que per mi són la part millor del llibre, i l'illa de Tu-tui-li-la és pintada, igual que els seus habitants, amb colors vius i seductors. Pel meu gust, allò que jo hauria suprimit, tot i el seu seguit ingenu tan adient amb el to del llibre, és l'episodi romàntic de la princesa Hitia quan va a reunir-se amb el llebrós Tetua.

Prudenci i Aurora Bertrana tenen, em sembla, el partit pres de reconèixer superior, en la seva primitiva ignorància, la vida dels polinèsics en llurs illes ubèrrimes, a la dels nostres civilitzats concitadans. Tanmateix, no insisteixen massa en la comparació de les dues formes d'existència, que ha fornit temes tan bons per als contes de Somerset Maugham. Han preferit d'escriure un llibre interessant, ingenu i pintoresc, sense malícia ni misteri, que inicia una mena de novel·la que arreu del món és conreada amb èxit, i que ací ningú no havia encara escrites.

Josep M. Lòpez-Picó, editor de *La Revista*, omple els peus de pàgina de la seva

benemèrita publicació amb fines necrologies d'il·lustrats traspassats i amb recordatoris de commemoració. De tant en tant, quan aquestes notes fan un bon feix, les aplega en un llibre i les acompanya amb notes marginals de lectura, amb conferències i pròlegs, i com un complement a la seva obra poètica, que ha culminat en la trentena de volums, ens dona aquests reculls de *Moralitats i Pretextos*, autèntics breuaris de la vida intel·lectual catalana, de la qual Lòpez-Picó és un guaita assenyat i vigilant.

Prudenci Bertrana

Enguany, aquest sisè recull duu el títol de *Lleures del Pensament*. És característic, en l'obra de l'autor de *L'Ofrena*, l'ús d'aquest mot, lleure, indicador d'esbarjo, de repòs, de joc i vacança, per a presentar aquests volums amables, plens de bonhomia i de saviesa, en els quals el verb del poeta civil ens recorda l'absent, ens subratlla el mèrit d'un autor nou o d'un llibre remarcable, i ens prevé, sense oficiosa insistència, contra una desviació del gust o un oblit llastimós. És així com la moralitat i el pretext s'ajunten harmoniosament, sota el senyal del lleure, per a donar-nos una estona de plaer fructífer en llegir, o rellegir, les notes que han estat generosament escampades al llarg de *La Revista*, o llegides al micròfon, o des d'una taula de conferència.

En aquest petit volum recent hi ha de tot. A la primera meitat del llibre trobareu les breus necrologies, els apunts de lectura, els comentaris exigents o optimistes, a través dels quals podeu seguir l'evolució de la nostra migrada vida intel·lectual. I en les darreres pàgines del volum hi ha, més extensos, uns textos que fan de bon llegir: la salutació d'ingrés a l'Institut d'Estudis Catalans, seu màxima de la nostra llengua, i una conversa donada als Amics de la Poesia. La primera és un resum elogiós i just de l'alta feina de l'Institut, homenatge humil d'un poeta a la gramàtica. L'altra és una lleugera dissertació sobre poesia, il·lustrada amb magnífics exemples, continuadors de l'aplec de poemes de *Museu*; la modestia dels mots no priva, tanmateix, de trobar en el text d'aquesta conferència confessions ben interessants sobre el concepte que té Lòpez-Picó de la poesia i sobre la tècnica de la seva inspiració.

L'autor de *Lleures del Pensament* clou el seu llibre amb la reproducció d'uns mots de recordatori, radiats a la memòria de Joaquim Folguera. El culte a l'amistat i a la poesia es concreta en aquestes pàgines de necrologia i d'elogi al poeta i a la seva obra.

RAFAEL TASIS i MARCA

BODEGA «EL NOIA»

de Sant Sadurn d'Anoia
Vins, Xampany i Misticles

SERVEI A DOMICILI

Vins de taula a 0'50, 0'60 i 0'70 pts. el litre

ENRIC GRANADOS, 95. - Telèfon 80741

CAMISER
ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 41
Telèfon 11655

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA

ANTONI MARTI

Màxima rapidesa □ Màxima qualitat

AVINYÓ, 19. pral. : Telèfon 17047 : BARCELONA

«Evolució sexual de l'infant»

Es reconfortant de veure que un home s'acara amb un problema, la gravetat del qual tothom reconeix, però que mai no ha estat envestit entre nosaltres, sinó esquellat púdricament. Tots els conflictes que l'existència del fet sexual planteja en l'educació dels infants han estat deixats, en general, a l'arbitri dels pares, els quals, en molts de casos, s'han inhibit de l'afer, i han encomanat a l'atzar, a la curiositat morbosa o a la informació incompleta d'algun company precoç la instrucció sexual de llur fill. Jeroni Moragues, metge pediatria i psicòleg, coneixedor de les modernes teories sobre sexualologia, però també dotat d'un gran sentit pràctic, que li evita caigudes en doctrinismes abstrusos, ha publicat en un volum de *Monografies Mèdiques* un assaig que no interessa solament els professionals, sinó a tots aquells que s'ocupin de l'educació dels infants. Escrit amb una claredat perfecta i amb una estricta moralitat de fons, el llibre de Jeroni Moragues presenta el procés evolutiu de la sexualitat infantil, detalla les possibilitats de desviació de l'instint, i dona consells adequats, que cap pare reflexiu no hauria de negligir.

«Quaderns de Poesia»

Sota una fràgil i lluent coberta de paper xarol, decorada per una sobria tipografia presidida per un gran u — que cal confiar que serà seguit d'una llarga sèrie de números —, el primer exemplar de la revista mensual *Quaderns de Poesia* ha estat posat a la venda. El contingut variat i excel·lent, d'una selecció estricta, eliminadora de valors impurs, així com la presentació acurada de l'interior, fan creure que la novel·la publicació, editada a cura de cinc bons poetes catalans, tindrà una bona acollida que assegurará la seva permanència. Em plau molt d'assenyalar l'interessant article de Maria Manent sobre Elizabeth Barrett-Browning, la Miss Ba que l'escena i el film han popularitzat recentment.

R. T. M.

«Filosofia i Música»

L'explicació que fa Josep Palau a l'advertiment d'aquest aplec d'alguns dels seus articles per justificar-ne el títol — *Filosofia i Música* — és del tot innecessària però bé que oportuna. La trobem innecessària perquè el lector que llegeixi aquests articles en l'ordre que hi són editats passarà de la filosofia a la música, no goso dir sense adonar-se del canvi, però sí sense que res no el sòpiti i sense experimentar cap mena d'estranyesa. I això no és tan solament perquè després de temes completament, purament

Josep Palau

filosòfics, com Stevenson moralista, *Lliure pensador*, es troba l'article *De la significació de la dansa*, que comença des d'un punt de vista filosòfic i acaba de ple en la música, i s'enllaça amb els articles musicals que vénen al darrera; sinó que també perquè Josep Palau, en tractar els temes musicals, no deixa mai de referir-los a l'home, i per tant mai no abandona la filosofia, i en els temes filosòfics trobem, sovint, comparacions o al·lusions a la música (p. e., *Wagner, músic de les forces telúriques*, aparegut a MIRADOR).

El to més personal d'aquest llibre de Josep Palau és la claredat i naturalitat que sap donar als temes més transcendents, humans i àdhuc torturadors. I aquestes claredat i naturalitat van sempre precedides d'un optimisme ultrat. On apareix amb més força aquest aspecte — el tema s'ho porta, tanmateix, però no ho exigeix — és en l'article *Escriptors malhumorats*, esplèndida protesta contra la literatura malaltissa, pessimista, turmentada i molt sovint mediocre, i una crida a la joia i a la salut espiritual. L'assaig més valuós i més personal d'aquest llibre és, sense dubte, *L'home i la funció*, d'argumentació ben duta i d'essència certa i real que podria ésser base de moltes consideracions i meditacions.

No s'ha de negligir un aspecte, ben literari, d'alguns articles de Josep Palau; és el d'aquells que porten el títol de l'apòleg o llegenda que els serveix sia de partença sia d'exemple, com *L'aprenent de bruixot* i *El caçador maleit*, que fan del tot agradable el tema, transcendentalíssim, descabdellat en ells.

La gran virtut d'aquest aplec d'articles de Josep Palau, repetim-ho, s'escau principalment en el to essencialment simpàtic i agradable amb què són presentsats bon nombre de problemes que ens assetgen cada dia, però sempre amb una consciència i una autoritat que no donen lloc a dubtes.

MARTÍ DE RIQUER

UN COMENTARI AL SEGON MIL·LENARI DEL PRIMER POETA LÍRIC

Catalunya i Horaci

Quan aquest treball aparegui, els Amics de la Poesia hauran celebrat el segon mil·lenari d'Horaci amb una sessió en què el catedràtic de la Facultat de Filosofia i Lletres, senyor Joaquim Balcells, haurà llegit una conferència sobre el tema: *El motiu de la mort en la poesia d'Horaci*. Aquesta sessió dels Amics de la Poesia és oportuna i serà un dels pocs actes que a Catalunya haurà suggerit el segon mil·lenari del poeta líric per excel·lència. El segon mil·lenari d'Horaci no ha despertat a Catalunya el ressò que mereix, per la raó que l'obra, la persona del mateix Horaci encaixen ben poc amb el caràcter, amb els sentiments dels catalans.

als estudis literaris, malgrat això implicats tots els sacrificis i allunyats el fruit potser massa.

Va tenir fe en el seu fill, el va dur a Roma perquè pogués estudiar, el trameté a Grècia, on restava el secret de la perfecció literària, malgrat ell pogués morir, pobre llibert sense nom i sense fortuna, perdut en la voràgine de l'urbs, abans que tornés el fill únic amb les riqueses culturals adquirides entre els filòsofs i literats d'Atenes.

I Horaci que, en tornar de Grècia, es trobà a Roma orfe i sense fortuna, guardà sempre el culte del seu pare. Quan, sol·licitat pel favor de l'emperador August, podia oblidar el seu origen i permetre's els privilegis de l'aristocràcia, es complia a recordar l'humil condició del seu pare i deia que, si li fos donat escollir, no hauria volgut altre pare que el que havia tingut.

Trobant-se a Grècia, Horaci, com altres estudiants, va sentir la suggestió de Brutus que hi arribava enardit i tancat de la sang de Cèsar. Va allistar-se a l'exèrcit republicà i va concórrer a Filipos. No dic va combatre, perquè igual que molts altres valents de xerrameca, va llençar les armes i va fugir.

A Roma, va viure pobre i obscur, sense pressa de sortir de l'anònim, sense el neguit d'arribar, la qual cosa és incomprensible per a un català d'avui i de sempre.

El fons de les seves idees era format per un eclecticisme elegant que contenia l'epicureisme llavors ensenyat a Roma per Filodonus i Siron, un escepticisme suau davant els homes de tota mena, una despreocupació senyorial vola per les coses vulgars, una inclinació aciençada, envers els problemes de l'esperit, una manca d'ambicions de manar i de figurar, una metòdica laboriositat, una pacient exaltació de l'amor a l'Ofici.

Tampoc això no és possible ací. Ací els epicurians no treballen ni es prenen la molestia de raonar i defensar llur epicureisme. Els intel·lectuals no són eclectics, sinó aferrissats adeptes de tal o tal altra doctrina, amb una singular inclinació a pendre les qüestions pel cantó que crema. Els grecs són uns messians exaltats que potser cridaran com Horaci, *Vul èsser lliure*, però es forjaran amb llurs preocupacions i manies la cadena que els lligarà a mercé dels qui els volten.

Horaci fou presentat per Virgili i Vàrius a Mecenas; el poderós familiar d'August. Mecenas no es preocupava ni molt ni gaire de la condició social dels seus protegits i s'adonà de seguida de la valua d'Horaci. En protegir-lo, no es proposà fer d'ell un client ni un turiferari de la seva glòria, sinó un amic que treballés amb tota llibertat i produís, sense les angories de la pobresa, l'obra que el destí li hagués reservat.

Tenia les mateixes idees d'Horaci, els mateixos sentiments... Reaccionava igual que ell davant una obra d'art, un paisatge, una poesia... Per això es compenetraren i es respectaren.

Mecenas tenia consciència dels deures socials de la riquesa i de la posició social i política, i tal com ell rebia de la munificència d'August les riqueses amb abundor, es creia obligat a fer partícips del seu benestar els amics i afavorits. L'any 32 oferí a Horaci la villa de les muntanyes de la Sabina, les restes de la qual foren identificades i descobertes l'any 1913 per Angiolo Pasqui al terme de Licenza. És de suposar que també foren obsequi de Mecenas, les altres cinc propietats que posseïa al mateix poble.

Allí el gran poeta va viure trenta anys de vida reposada i abundosa; allí va escriure algunes de les obres que li han donat renom universal.

Es mantenia a distància de la cort i refusà el càrrec de secretari de l'emperador.

També això resulta incomprensible per a un català, com ho són aquelles frases que s'han fet cèlebres, perquè responen a les doctrines i estats d'ànim del poeta: *el beatus ille qui procul negotiis, l'aurea mediocritas* erigida per mesura de felicitat i de situació social; *el ne quid nimis*, acceptat com terme mitjà on rau la raó i el punt central de les coses; *el nihil admirari* de l'home que ho coneix tot i es troba a l'altra banda de les coneixences.

El seu art és vida, no jocs d'esteta desenfrenat. Per això té una actualitat continua i una suggestió profunda, que no són possibles de capir sinó pels refinats de la civilització.

L'Edat mitjana no va comprendre'l i el deixà oblidat en els arxius abacials. Excepcions de la regla foren els entusiasmes del Petrarca i del marquès de Santillana. Per antífesi, el Renaixement el capí i l'estimà. Els humanistes italians, els poetes de la Plèiade, els literats del segle d'or espanyol, els anglesos de la cort de Carles II, els alemanys de les petites monarquies del segle XVII, etc., etc., constituïen grups veritablement exaltadors de l'obra d'Horaci.

En canvi, a Catalunya és gairebé desconegut, perquè Catalunya té una ànima medieval. Així el nombre dels imitadors de la lírica horaciana al nostre país és gairebé nul, els traductors dels versos d'Horaci al català són pocs i d'escassa envergadura.

L'excepció la fan Cabanyes i Costa i Llobera, dos genis que poden posar-se al costat dels artistes més purs i més transcendents. Però el primer va morir jove i el segon va deixar les odes horacianes per altres expressions de la seva poesia.

MIGUEL CAPDEVILA

La villa d'Horaci descoberta a Licenza

No pot dir-se que Horaci no és comprès a Catalunya en tant que poeta, però resulta que no és estimat com tal poeta.

La manera d'ésser d'Horaci, els sentiments que sobreixen de la seva obra, les idees que informen la seva poesia, no encaixen amb les nostres idees i sentiments.

Això ja ressalta de la silueta que ofereix la vida d'Horaci projectada al fons de les notes característiques de la nostra vida col·lectiva. Si jo fos un panegirista incondicional de totes i cada una de les coses de Catalunya, no podria escriure aquest article; si jo fos un detractor sistemàtic del nostre país, no tindrien cap valor les constatacions pessimistes que pogués fer.

Però, adepte furios i desinteressat del *ne quid nimis* horacià, ofereixo les meves impressions amb la mateixa tranquil·litat si afaïagueu el sentiment col·lectiu que si molestés el cofoisme que tant ens sedueix.

Quintus Horatius Flaccus, nascut el primer de desembre de l'any 65 abans de Jesucrist i mort el 21 de novembre de l'any 8 també abans de l'era cristiana, era fill d'un pobre esclau del municipi de Venus, colònia militar romana que s'esquicia als confins de la Lucània i l'Apúlia.

Ésser fill d'un esclau, encara que, després, el pare s'alliberi i adquireixi una cultura, que faci possible endevinar i fomentar el geni literari del fill, és una cosa imperdonable a Catalunya.

Recordo el cas d'un jove polemista lleidatà que en dies heroics del catalanisme aconseguia arrearconar i emmudir la taifa de caciquets amb la seva ploma agilitzada per l'entusiasme i servida per la cultura. Per tota resposta, aquella taifa de caciquets, condemnada a la desaparició, va qualificar el polemista de «Noi de tal poble» i va creure que l'havia anihilat.

No era així, és clar, puix l'anihilament no és possible en un deixeble d'Horaci, com no és possible una alegria descordada per un triomf sobtat i clamorós.

Però aquell polemista que no havia nascut en els clans privilegiats del país, no va ésser mai tingut com un igual ni per aquells que, gràcies a les campanyes del «Noi de tal poble», sortien de l'arrauliment pusillànim i feien figura de personatges moderns i de polítics de debò.

Un país de tradicions i d'habituds aristocràtiques pot confiar càrrecs directius i llocs de confiança a un adventici, a un plebeu, a un home de raça inferior.

L'Espanya de Prim, l'Anglaterra de Disraeli, la França de Joffre, la Itàlia de Mussolini són casos incomprensibles en la nostra Catalunya, on l'aristocràticisme no és pas la qualitat característica.

Tal polític fill dels seus mèrits, tal home d'afers impetuós, senten una inclinació irresistible a voltar-se d'homes de bona figura i vestit correcte, més aviat que d'homes aciençats i de col·laboradors independents.

Un Holstein, que Guillem II patia i aguantava, no seria tolerat per un català de riquesa o puixança més o menys transitoris.

El gran secret del senyor Macià, seguit i venerat pel poble que es creu despallat de tota idea de casta, era la seva senyorívola figura, el desinterès aristocràtic, l'elegant senzillesa, la fe inflamada en el propi destí privilegiat de conductor de multituds.

Quan tot això manca, hom nota en la gent de certa responsabilitat aquell somriure de suficiència, aquella agressivitat mofteta, aquella atomització incivil que fan impossible tota acció col·lectiva i governamental.

L'esclau manumitit, intelligent i culte, que era el pare d'Horaci, dedicà el seu fill

LES ARTS I ELS ARTISTES

Les exposicions III Saló Internacional d'Art Fotogràfic

La pintura al Saló de Montjuïc

Havíem dit que el Saló de Montjuïc d'enguany presentava un aspecte d'igualment en els resultats que no feia sinó fer-li guanyar categoria. Evidentment, l'artista en general s'ha llançat a una tasca d'esforç personal que ha transcendit en un espectacle pictòric de primer ordre, aconseguint pel respecte Saló una intensitat que les falles naturals, en la diversitat d'autors i tendències, no acaben de desvirtuar. Per això es fa una mica difícil de resumir-lo en dues columnes, tot i que la intenció és de remarcar les peces que han assolit sobrepassar la línia mitjana de producció.

El gran paisatge d'Emili Armengol marcat amb el número 2 és indiscutiblement una de les bones pintures aplegades al Saló. Posseeix els encerts millors que l'artista ha fet seus d'una temporada ençà que sembla haver estat decisiva en la seva carrera. Rafael Benet ha fet quelcom semblant amb el seu *Boudoir*. Es la tela on ha dipositat els cinc sentits fent-ne l'obra capdavantera de la seva participació.

Bosch - Roger ha exposat tres obres característiques que són un bon reflex de la brillant posició que s'ha bastit més clarament que mai després de la seva darrera exhibició en una sala barcelonina. Josep Campillo i Camps-Vicens donen la impressió de retrobar-se el primer i d'acabar-se de polir el segon. Aquests pintors joves, que gairebé només podem examinar una vegada l'any, fan creure que en ocasió del vinent es produiran amb els resultats excel·lents que són d'esperar de la seva vàlua.

Camps-Ribera, que mai no ha deixat d'esser pintor, ha tingut no obstant certs falliments d'inquietud que sembla haver ja proselit. El Montjuïc actual torna a evidenciar-ho amb *El Balcó* i *L'Hort de les Monges*, dues teles plenament reeixides. L'obra de Ramon Capmany és l'exposició concreta del seu ideari artístic, massa ambiciós per a ésser examinat sucintament. Referim-nos només al seu to seriós, a la brillantesa tècnica i al gran regust que té de retorn al pes fort de la pintura.

Aquest any ens ha satisfet l'aportació de Canyelles, del qual hem de remarcar el *Pla de la Boqueria*, que sense renunciar a cap dels seus objectius particulars, obté una agilitat i delicadesa de tons que li havíem adreït poques vegades. Domènec Carles ha exhibit tres teles amantades d'aquell sabor de pintoràs que sempre figura en la seva producció normal. Al costat de la cosa formulària, es veuen fragments de pintura formidable que la darrera no ho abassega tot, que és el que no ha passat en aquesta avinentesa, excepció feta de l'obra *Natura morta*, una de les clàssiques en l'autor.

Aquella elemental repulsió de què parlàvem una vegada referint-nos als olis de Gustau Cochet, ha fet acte de presència novament des de la seva col·laboració al Montjuïc. De totes maneres, cal retreure'n també novament les mateixes bones disposicions que animen el seu treball replè d'esperances.

Joan Commeleran ha excel·lit estupendament a saber fer efectiu l'encís. Humil encís que constitueix el seu fort, mitjançant el qual inverteix la pintura, que encerta, d'una qualitat personal ben notable. La pintora Carme Cortés, amb les seves dues figures vestides, ha realitzat dues típiques obres pertanyents al bon estat artístic en què l'autora ha trobat els seus millors encerts.

Creixams, no sabem per quines raons tòpiques del blau, ha caigut en un deliri d'exacerbació d'aquest color que minva el valor intrínsec de la seva pintura, que queda tarada d'un convencional doblement llastimós si es recorda el magnífic espectacle de la seva exposició darrera, que fou, com tothom recordarà, un esdeveniment de legitimitat importantíssima.

Díaz-Costa segueix sense reincorporar-se a la línia que va marcar quan elixí tumultuosament amb el seu fauisme. Hem de remarcar-li, però, una tela que ja coneixíem d'una altra ocasió, *El Llac*, feta amb la verba que emprà en aquella fase de la seva personalitat.

Francesc Galí ha dut al Saló una de les teles la manca de les quals en l'exposició que últimament efectuà ens féu dir que només ens plaia a mitges. El *Finestral* pot posseir part d'aquells defectes que se li retreuen, literaris, falta d'emoció directa, etcètera, etc., però és indiscutible que forma una obra de bellesa decorativa molt pronunciada i per tant ja es classifica amb la notabilitat que la seva personalitat requereix.

Amb Antoni Grcia arribem a un dels

Antoni Grcia — Composició

punts neuràlgics del Saló. El jove pintor que amb l'Exposició del Nu entrava directament a les avançades de l'art local, s'ha presentat amb obres que avalen novament l'excel·lència de la seva pintura. Lamentem que no se li hagi adquirit res perquè Garcia és jove, i en comptes de prometre com a tal, ja dona. Per tant, és una situació en la qual l'estímul és insubstituïble i hom ha de procurar no regatejar-li per tal de col·laborar en la seva creixença, que és simplement emocionant.

Gausachs es veu que ha entès que la seva participació podia ésser discreta. Ha exposat teles que només deixen entreveure la qualitat personal, i prou.

Grau-Sala, com era d'esperar, no ha sortit de la seva òrbita, practicant en tres obres de gran tamany les seves habituals aptituds sempre controlades per l'essència de la gràcia. Remarquem el nu com la tela on brilla més la seva singular personalitat.

Manuel Humbert ha frenat en la qualitat. La figura exposada, però, respon excel·lentment a la dignitat conquerida amb l'atorgació del Premi Nonell de l'any passat.

Un dels pintors joves que torna a donar la sensació de fer-se amb els furs que no sabem per què abandonà, és Ramon López. Les obres que ha presentat al Saló són prometedores de la seva *rentrée* al terreny dels èxits.

Jaume Mercadé novament ha donat la nota de l'enamorat de Tarragona exposant fragments d'aquelles contrades, d'un mèrit positiu.

El bon pintor que és Joaquim Mombrú s'ha manifestat amb una pintura anglesada que es titula *Assumpció* i un paisatge exquisit. Les dues prou notables per a significar la seva presència.

Morató, un expositor invariablement anual, permet per aquest fet observar el seu *creixement*. Per a poder ésser considerat amb tots els honors de pintor, basta la qualitat de la seva *Natura morta*.

Anotem una altra extraordinària natura de Xavier Nogués i les tres nenes exposades per Josep Obiols, sens dubte del millor que el gran il·lustrador ha realitzat en la pintura a l'oli.

Alfred Opisso, constant en les seves bones preocupacions, ha portat a cap tres obres que, deixant entreveure la batalla contumax per a la perfecció, tenen prou requisits actuals per a ésser considerades com a bones.

Un altre constant, Enric Porta. El Saló d'enguany el fa visible amb un esforç culminant que li permet esperar molts èxits en la pintura. Confessem que els seus primers passos no semblaven indicar la quantitat de pintor que és en la realitat.

L'estupenda participació de Prim no cal retreure-la. Tot pertany a la seva darrera exposició.

El pintor Ripoll ha fet una excel·lent tela, el millor que li hem vist.

Olga Sacharoff, bressolada per la bondat de la seva gràcia i sensibilitat, ha aportat uns olis meravellosament ritmats amb la fràgil poesia dels temes.

Serrano ha fet una nova demostració del seu bon gust i bona paleta, amb les seves flors.

Remarquem l'obra número 159 de Lleó Solà i les de Soler-Diffent. No diuen res de nou, però són interessants.

L'obra de Ventosa, la revelació d'enguany, és tan notable com les millors que exposà aleshores del seu èxit públic.

Vicente ha participat amb pintures bones de filiació personal. Són tan interessants com les de Vidal-Gomà, que sembla adquirir novament aquella prestància relegada a segon terme de feia uns anys.

Vila-Arrufat ha exhibit una col·lecció de retrats, dels quals preferim el dels nens per la sèrie de dificultats resoltes que enclou.

El final roig de la recensió del Saló de Montjuïc, Miquel Villà, en la plenitud del seu art, ha exposat tres teles importants que legitimen el seu nom de bon pintor, reeixit amb un programa espiritual extraordinari.

Tractarem dues setmanes enrera de l'exposició de Man Ray, fèrem l'apologia de la fotografia considerada com element d'expressió moderna, assenyalant les seves ductilitats en mans d'un tècnic dotat de vigoria, de sentiment, de visió expressionista, neobjectivista o abstraccionista.

El fons del nostre article tenia l'objecte de palesar que a la tècnica fotogràfica se li pot fer donar molt més del que acostumen els seus cultivadors, aficionats i professionals, i que l'assumpte no cal pas que es limiti a la rutina del paisatge, del clar de lluna, del ramat, de l'escena de la vida i del treball amb la clàssica carreta de bous o la barca del pescador...

Quan la nova concepció fotogràfica permet el *rayograma* amb un món insospitat de bel·leses, quan l'objectiu fotogràfic amb la seva exploració íntima dels objectes desobreaix les recòndites sinuositats d'una escorça exaltada per una llepassa lluminosa, quan el fraccionament d'un tros de matèria pot proporcionar una forma pura d'expressió enigmàtica, quan podem obtenir evocacions d'infinit amb la sola excitació de les facultats intel·lectuals i utilització dels mitjans diversos de què pot disposar un bon tècnic, quan podem comptar amb la fidelitat col·laboradora d'un objectiu fotogràfic, sempre bon amic, que mai no traïx i que dona molt més del que se li demana si el fotògraf el sap manejar.

Sí, amics; col·legues, sí; és llastima que al nostre país no sorgeixi la guspira de la nova concepció fotogràfica i ens hàgim de veure supeditats a les repeticions de temes, invariables, eterns...

Man Ray, Moholy Naghi, Léger, Tabard, Sugez, Albin-Guillot, i una pleïade de satèl·lits de la nova concepció de l'art fotogràfic a l'estranger, ens estan preparant sorpreses; serem nosaltres els que no sapiguem adoptar-les ni comprendre-les?

Algú ens ha manifestat la seva creença que l'art d'avantguarda decandeix i que tot el que no té cap ni peus no ha d'aguantar-se ni tolerar-se.

Incomprensió, incomprensió pura. La finalitat de l'art no resideix en el cap ni en els peus.

La finalitat de l'art és l'emoció, i l'emoció la pot generar un bloc de formes concretes d'Arp, un *rayograma* de Man Ray, o una composició classicista de Missone, o una realització pictòrica de Mallol, de Sunyer o de Meifrén. El que cal és sensibilitat receptiva.

L'obra ha de contenir potencial emotiu, fruit d'una exaltació de l'artista en estat de vident, comprensió, penetrant.

El món està rublert de coses que tenen personalitat i expressió, que tenen una variabilitat d'expressions, i el que cal és veure, i més que veure comprendre, però comprendre amb subtilitat i amb intensitat i expressar amb vigoria i despreocupació, sense perjudici d'escola, amb íntima sinceritat.

La malfiança en l'art nou, en gran part l'ha produïda la manca de pròpia satisfacció, d'íntima sinceritat, d'honradesa artística, en els autors per una banda, i l'esnobisme per l'altra.

Erren els qui creuen que l'art subjectiu, abstracte, estigui condemnat a mort. D'ençà que l'home és al món, existeix la rivalitat de la matèria i de l'esperit, de l'objecte i del sentiment, de la concreció i de l'abstracció. (Precisament, suara que s'intenta per dues bandes l'afirmació de les noves tendències en la nostra ciutat; veritat, amic Dalmau?)

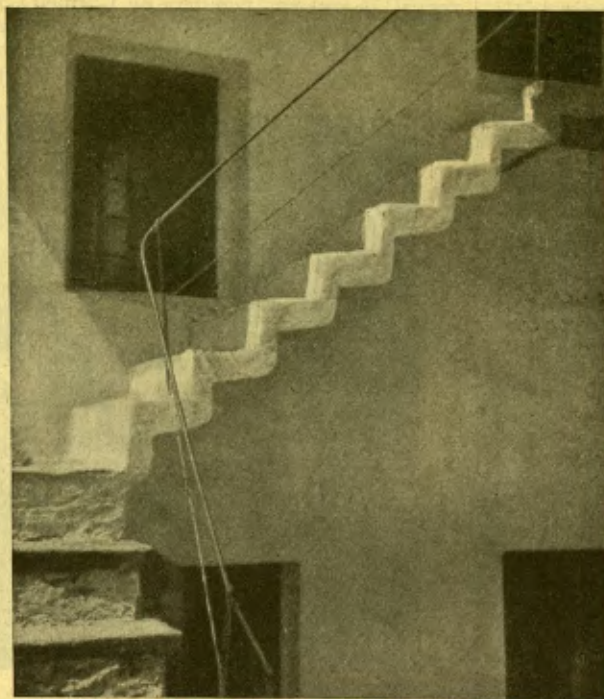
Repassem la història de l'art i en tindrem la prova palesa, i si no volem apartar-nos massa de la nostra època fitem solament de l'academisme ençà. Els artistes de Barbizon, amants de l'aire i de la llum del camp, reaccionant contra l'encaixonament irrespirable de l'acadèmia de David; Delacroix enfrontant-se amb Ingres; el romanticisme contra l'academisme; a les fluides cromàtiques de Monet que embolcaven l'objecte d'una atmosfera vaporosa, entre la qual l'objecte perd la seva personalitat, la seva impenetrabilitat i pes i qualitat, per devenir fluidesa cromàtica, exuberància de matís, mirem redreçar-se Cézanne amb el seu neoclassicisme constructiu, i el cubisme estàtic, mesurat, anhelós d'una quarta dimensió espacial; com a reacció apareix el futurisme vibràtil, dinàmic, expressiu, creador d'una dimensió de temps. Mirem les tendències postexpressionistes, massisses, estàtiques, mecanicistes, estimulants les sensacions tàctils, com a reacció contra l'expressionisme dinàmic desfiguratiu de la realitat, i sentimental.

I a aquesta exaltació de l'objecte estàtic serà, mesurat, profund, del postexpressionisme, no podem veure en el sobrerrealisme la reacció corresponent subjectivista?

El sobrerrealisme és l'exaltació màxima del subjectivisme, fins al punt de donar-nos un subjectivisme esterilitzat, purificat de poder conscient, gairebé diríem un subjectivisme fisiològic, amb la qual condició ja ultrapassa el lílndar del subjectivisme per esdevenir matèria en ell mateix. Així les manifestacions sobrerrealistes vindrien a ésser expressió automàtica de la matèria orgànica, si fos possible privar en absolut l'home de reminiscència conscient, però això no és possible, perquè si bé podem alliberar-nos del poder conscient inhibitori de les imatges, objecte de repressió (cas dels somnis), no podem alliberar-nos d'una consciència inicial que a la fi és la generadora d'aquelles imatges

reprimides. Sense previ coneixement no tindriem formació d'imatges, llavors no caldria exercir repressió.

S'ha volgut combatre el sobrerrealisme, comprensible sols després de les teories psicoanalítiques de Freud, i no cal negar valor positiu a les realitzacions sobrerrealistes, car indubtablement arribaran a guanyar-se el respecte quan s'hagi adquirit la comprensió de la seva significació.

Erich Angenendt — «Hintertreppe»

La ciència psicològica, que està en els seus inicis, haurà d'explicar molt belles coses.

Avui, però, el sobrerrealisme ja pot ésser molt expressiu com a revelador d'estats psicopàtics i esquizofrènics. Quan els escultors, poetes i pintors que es diuen sobrerrealistes compreguin bé la posició abstencionista de la consciència, creuren més en el sobrerrealisme; avui desconfiem d'alguns artistes i literats que fan sobrerrealisme *intellectual*.

Sembla que les disquisicions originades com a conseqüència de les possibilitats abstractives de l'art fotogràfic ens hagin desviat de la qüestió, però no és així, ja que ens hem proposat arribar a explicar la consistència del sobrerrealisme per arribar a la deducció que la fotografia pot permetre, àdhuc, la plasmació d'estats anímics subconscients del fotògraf, per bé que no mancats de dificultats.

Doncs si la fotografia és un element dúctil que sols exigeix un domini de les seves possibilitats per part del fotògraf, per què no anem a la conquesta d'una nova significació fotogràfica?

Després de fruir subtilitats fotogràfiques a l'exposició de Man Ray, la visita del Saló Internacional d'Art Fotogràfic ens ha produït la impressió d'un retrocés de vint anys. Sols una humil fotografia que passarà segurament desapercibuda, se'ns ha presentat com a personificació i afirmació de les noves tendències; és l'assenyalada amb el número 400, de Lola Stone, titulada *Barricard*, visió abstractiva d'un sorral en la qual un cop de mar ha modelat unes formes bellíssimes, intrigants, fredes, polides i gairebé enigmàtiques, amb tot i trobar l'enigmàtic dintre de l'obtenció essencialment realista; en ella uns reflexos suaus, exaltats per unes taques de llum absoluta, aconseguen una força emotiva sorprenent. Revela una força de comprensió, de sensibilitat i de tècnica no gens freqüent; amb aquesta obra els Estats Units ens aporten la incorporació de la fotografia a les tendències postexpressionistes amb les quals està perfectament d'acord.

Pel mateix que hem explicat, al principi del nostre article, que la finalitat de l'art és l'emoció i que pot excitar l'emoció tant una obra avantguardista com una de classicista, entrarem a examinar el conjunt del Saló Internacional que amb tant d'encert i activitat ha preparat l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, reunint 447 obres seleccionades entre les que ha rebut.

De l'obra de conjunt podríem citar les sis obres d'Erich Angenendt, de Dormund (Alemanya). La núm. 35, d'E. W. Blew, de Califòrnia, titulada *Reflexions*. La 58, d'Edward Canvy, d'Ohio, és la prova fotogràfica executada amb més sentiment i puresa d'expressió; el tema és una barca, un assumpte que no pot ésser més romàntic; però està expressada amb la màxima intenció i és fortament emotiva.

Llegim al catàleg el nom del belga Missone i anem de dret a cercar-lo. Recordem la gratíssima impressió que ens produí en el Saló anterior. Hi té 6 obres a tinta grassa, però molt inferiors a aquelles, exceptuant-ne la 256, d'una expressió lluminosa a la Corot, ben reeixida, les altres intervingudes amb una negligència inexplicable en un artista com Missone.

Els anglesos no s'han preocupat massa. Del seu grup sols citarem la 443, de Yerbury, d'Edinburg, titulada *Avant le bain*,

és d'una finor elegant. El 434, de Frederick G. Weed, dels E. U., uns pals mastelers i cordatges amb les banderes desplegadas al vent, damunt dels núvols, dona una sensació agradable de fort optimisme.

Si considerem el valor global de grup individual, no repararíem a preferir les sis obres d'Ernö Vadas, de Budapest, totes elles d'una fortitud de visió, d'una varietat d'assumptes, d'un interès artístic i de bella composició; llastima que un tiratge damunt de paper esmaltat els fa perdre aquella subtil aeració que les valoritza, segons hem pogut constatar en altres execucions dels mateixos clixés. Amb tot, són admirables.

De J. N. Unwalla, de Bombay, hem admirat un bellíssim retrat. De Chin Sau-Long, de Xina, una processó de força interès tradicional i artístic. De Schroeder, d'Alemanya, unes belles escenes d'intimitat domèstica; sols hem de lamentar les tonalitats de color rosat que les rebaixen de qualitat.

De Labahn, de Berlín, un raig de llum que ilumina una destralt, té molta atracció.

De Kooka, India, un bell retrat.

De Kindl, de Txecoslovàquia, una figura simbòlica de l'estiu, molt bé.

De Guggenheimer, d'Alemanya, hi ha una visió de teulades amb neu, molt original i agradable.

De Mitsutaro Fuku, dels l'aigua amb interferències, si E. U., uns cercles d'ona en bé d'execució positiva no mass captiven per la perfecció de l'assumpte.

De Dorin, dels E. U., un magnífic estudi de nu molt bé de llum.

I de la Secció Espanyola citarem el *Tennisman*, de Batlles; el *Rincón del Albaicín*, de Faci de Teg, de Saragossa, que és una nota magnífica de barriada, plena de sentiment; *Núria*, de Ramon Godó; *Un marí a ciutat*, de Rafael Martínez Roger, és una grata visió de la nostra capital; Masana hi té un estudi de nu amb reflexos de qualitat ceràmica amb l'estil conegut propi d'ell; Sala, una solució publicitària de relloges; Enric Valls, una cuina catalana d'un primer terme molt bo, llastima que la llum no hi és ben compresa.

De Pla Janini, una *Plaça del Rei*, la més emotiva de les quatre que hi té. De Jalón Angel, de Saragossa, un bell paisatge.

Per a donar una impressió resum, direm que hi ha un conjunt estranger bastant bo i que Espanya hi fa un paper força inferior, que no el supera la Secció Catalana. Els nostres concurrents poden aprendre molt amb la repetició del Saló, que ens ha de servir d'estímul i de mestratge. Per això cal elogiar la tasca de la infatigable Agrupació que reportarà la salut de l'art fotogràfic al nostre país.

P. CATALA i PIC

CASTELL HISTORIC

El guia. — Es aquí on Adam i Eva van passar la primera nit després d'expulsats del paradís terrenal...

(1935, París)

DIALEGS DELS MORTS

—Sóc Sòcrates, i sóc aquí per haver begut la cicut.

—Doncs jo, per haver begut un cocktail en una festa de beneficència.

(Ric et Rac, París)

Aquest número ha passat per la censura

SASTRERIA
F. COMAS

GUSTOS SELECTES

GENERES DEL PAIS

I ANGELOSOS

ESPECIALITAT EN

VESTITS DE SOCIETAT

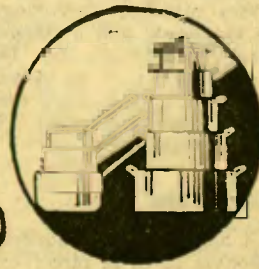
NOMES A MIDA

FONTANELLA, 9 PRAL.

LLORENS

RAMBLA DE LES FLORS-30

ENRIC F. GUAL

La premsa i els moderns cavallers de Sant Pau: els periodistes

(Ve de la pàgina 1)

Quan vaig ésser sacerdot castrense, vaig haver de passar moltes vegades per la línia de foc. Una vegada, després d'una nit de pluja, a les primeres hores de la matinada, vaig dir missa de primer en un sot buidat per una granada i després en una cova d'un roquissar. Encara havia de dir una tercera missa, però només podia arribar al lloc passant per un túnel que estava sota el foc dels dos costats. Vaig mirar al meu voltant un cop arribat al cim, i vaig veure a una trentena de metres a la meua dreta una trinxera, a trenta metres a l'esquerra l'altra; vaig veure els filferros espinosos, la llusor dels cascos d'acer, el llampegueig dels fusells, les cintes metàl·liques de les metralladores. Però abans que baixés d'aquell túnel sortí al cel un arc de Sant Martí que inclinà un braç per damunt de les trinxeres alemanyes, com si el cel intentés imposar la pau als contrincants, als germans enemics.

A l'oest dels Estats Units es troba el Parc de Yellowstone que ens revela tota la història de la natura. Els cràters apagats dels volcans, les fonts de sofre cristallitzades en fantàstiques formacions, els guisiers que llancen enlaire en períodes regulars llurs aigües fumejants han tingut allunyats durant llargs segles els pells roges que professaven la superstició que allí es trobava la casa del dimoni i la baixada a l'infern. No obstant, enmig de tan salvatges estampes de la natura, el Parc de Yellowstone aplega el cor amb cent quadros de la pau i de la beatitud paradisiàques. Els bisons i els cérvols s'acosten amistosament als transeünts i s'abandonen a llurs carícies. Els ossos corren alegres darrera els autos que passen i se'n tornen a llurs boscos si han pidolat debades un tros de pa. Així viuen els animals entre ells, i és tan gran llur confiança en l'home allí on aquest no ha sembrat encara la llavor de la lluita i de l'odi. Podrien viure així mateix els humans, les nacions i els pobles.

Desgraciadament, el major obstacle a la pau mundial és, pertot arreu i en tots els països, aquella premsa que emmetzina l'opinió pública mitjançant notícies falses, al servei d'interessos mercantils o altres consideracions insinceres, creant així una atmosfera de desconfiança i d'odi. Caldria marcar amb algun senyal la capçalera de tot periòdic que corrompés amb les seves notícies tendencioses la bona intel·ligència existent entre dues nacions. Tal volta ens serviria de senyal una gran xifra 8. El 8, per a assenyalar que aquell periòdic comet un crim i un pecat contra el vuitè manament i per jutjar el seu contingut en conseqüència d'això.

MICHAEL FAULHABER
Arquebisbe de Munich

(Prohibida la reproducció)

EN LA JUNGLA INFERNAL DEL GRAN CHACO

Al front, víctimes de la set i de les febres

(Ve de la pàgina 2)

Cada metralladora engendra una vintena de trets. Alguns treballadors deuen resultar tocats, perquè sentim crits, però se'n segueix una tal disbaixa d'armes automàtiques, de granades i àdhuc de torpedes i tot, que prenem el partit de deixar-los remoure tota la terra que vulguin.

LA SET I L'OLOR DE LA MORT

El sol no ens plany gens. Més aviat tenim set. D'altra banda, l'aigua de la regió és una mica salada i cal fer alguns quilòmetres per a anar a buscar l'aigua dels pous. Ens quedem endormiscats en els nostres forats individuals, turmentats sense cessar pels mosquits i, quan bufa el vent, per certes olors vingudes del *no man's land* i el record d'una patrulla que no ha tingut sort. És més difícil del que es pensa habitar-se a l'olor de la mort; suggereix massa perspectives desagradables. No podem tanmateix demanar un armistici als bolivians per a enterrar els cadàvers. Però a ells tant els fa: un cadàver és un combatent de menys, i no gran cosa més; el vent no ve pas del seu cantó. Esperant que tombi, ens emmetzina i tot això s'hi guanya.

Descrita pels emboscats del darrer i els estratègies d'Asunción, en ple entusiasme, aquesta guerra del Chaco m'havia semblat una bella aventura: una guerra sota el sol dels tròpics, penseu-hi. Això suggereix guitarras, dones bellíssimes i de vegades bales: una mena de revolució mexicana. De prop, no és pas això. Els homes no han vingut al món per a passar llur joventut a corsejar-se en els forats i afusellar-se sense ni tan sols veure's.

A la companyia del capità Pedro Ugarte, a la qual estic provisionalment agregat, de seixanta-cinc soldats i oficials, hi ha una trentena de malalts. Malalts que els metges nostres no vacil·larien gens a fer transportar a un hospital: febres, disenteria. Disenteria sobretot. Impossibilitat ací d'evacuació cap a Isla Poi, i encara menys cap a Asunción. Fan falta efectius per a reemplaçar-los.

Sota un sol de foc, lívids i silenciosos, els malalts estan estirats en llurs forats, a la mà sobre el màuser; estalviant llurs forces per a ésser capaços de redreçar-se a la primera alarma seriosa. El mateix capità Ugarte està malalt, però cada hora s'alça i fa la seva inspecció. No té gens de ganes de fer broma, però estima que té el deure de fer-ne. Somriu, pobre capità, placentia amb els vàlids, encoratja els més malalts, s'arrossega pels piques (2) més perillosos a fi d'assegurar-se que els sentinelles són al seu lloc. Després d'això, torna al seu P. C. i es deixa anar sobre la seva manta. Qui trobarà romàntisme en aquesta guerra on tants d'homes lluiten contra la malaltia?

PER TERCERA VEGADA

Ja fa mesos i anys que dura aquesta «petita» guerra. Bolívia ja és al tercer exèrcit:

MUSICA I RADIO

DES DE MALLORCA

Festivals Chopin

Durant tres dies, l'illa de Mallorca ha festejat el record dels mesos dolorosos que el gran músic-poeta romàntic va passar en un dels més bells recons del món: la cartoixa de Valldemossa. Després del doble preludi d'aquesta festa mallorquina-polonesa a Palma, el recital de piano del gran pianista Alexandre Uninsky al Teatre Principal i el recital de cançons populars de Carmen Andújar (precedit d'un preàmbul interessant del compositor valencià Eduardo L. Chávarri sobre el folklore musical) en el Palau

gle, fou reflectida i reproduïda a través de quatre de les seves cançons, interpretada amb una profunda penetració per Carmen Andújar, i un programa selecte de diverses peces per a piano, evocades per un dels més famosos i més autèntics intèrprets del mestre polonès: Alexander Uninsky.

Com introducció a aquest bell homenatge, la Capella Clàssica ens cantà dues cançons bellíssimes de polifonia polonesa, la graciosa falstaffada del primer acte de l'*Amfiparasso* de Vecchi, arranjada per Falla, i la

La Capella Clàssica de Mallorca amb el seu director Mn. Joan M. Thomàs, organitzador dels Festivals Chopin

de l'Almudaina, aquests artistes es reuneixen el darrer dia amb la Capella Clàssica de Mallorca a la cartoixa de Valldemossa mateixa, per a celebrar el bell homenatge a Chopin en el lloc mateix del seu sojorn.

Una multitud enorme de mallorquins i d'estrangers empenia diumenge passat, amb un dia esplèndid, el joïós romiatge cap aquest magnífic poble muntanyenc, per assistir a un dels espectacles més emocionants que es pugui imaginar: els sons de la música de Chopin, concebuda i escrita entre aquestes mateixes parets fa gairebé un se-

gle. Balada de Mallorca, cançó sobre text de Verdaguier, lliurement extractada de la *Balada en fa* de Chopin i adaptada per a quatre veus mixtes per Manuel de Falla. Sobre el valor i la justificació estètica d'aquest arranjament hi hauria tema de discussió. És una bella transcripció, arranjada amb un refinament extraordinari i que prodüu una profunda impressió.

La Capella Clàssica s'ha desenrotllat, gràcies a la musicalitat i l'abnegació del seu director Mn. Joan M. Thomàs, i en pocs anys ha arribat a ésser un dels conjunts vocals més excel·lents d'Espanya. La puresa de la seva afinació, la disciplina col·lectiva, l'equilibri sonor d'aquest petit conjunt molt susceptible de guiar, són d'un grau de perfecció inimaginable. Esperem que aquest meravellós orfeó mallorquí realitzarà algun dia la seva gran tournée per la península, que hagué d'ésser suspesa pels esdeveniments de l'any passat.

La nit abans de l'homenatge de Valldemossa, el jove pianista menorquí Leopold Cardona donava un recital de piano en el Palau de l'Almudaina, a Palma, en el qual triomfava davant un nombrós públic. Un any d'estudis seriosos, gràcies als quals aquest temperament extraordinari hauria de guanyar la disciplina, l'equilibri, la darrera perfecció tècnica, en una paraula, una disposició racional de les seves prodigioses facultats pianístiques i el control indispensable de les seves interpretacions, podria fer d'aquest artista remarcabilíssim una de les primeres figures de l'art pianístic.

OTTO MAYER

Palma-Valldemossa, juny.

fill; no hi ha motius. Allà on som, estem molt bé i la meua salut és perfecta. Tothom està content ací; és un bon sector. Tots estem molt bé...»

Interrogo la meua nova coneixença.

—Com et dius?

—Subcaporal Epifanio Fernández, mi teniente.

—Doncs bé, Epifanio Fernández, ets un gran mentider, però així i tot t'aprecio...

JEAN ALLOUCHERIE

(Copyright Opera Mundi)

- (2) Caminets de comunicació.
- (3) Mate fred i sense sucre.

INFANCIA MODERNA

—Aquesta nit no tornaré sol. Prepari pit per a dues persones.

(Marc' Aurelio, Roma)

Dues cartes obertes

Amic Mayer:

He llegit la vostra crítica del concert de la «Cultural» i agraeixo sincerament la bona voluntat que us ha mogut a trobar algunes qualitats en la meua música en aquell concert executada.

Però en les vostres ratlles m'atribuïu una «actitud interior» que en realitat és molt diferent de la meua veritable, i és precisament perquè admiro el vostre saber i perquè m'interessa el concepte que els lectors de MIRADOR puguin tenir de mi que us poso aquests mots a fi de justificar-me davant d'ells i de vos.

Dieu que soc «un músic contemplatiu» i que em sento obligat a escriure «a l'estil antic». Per les converses que vos i jo hem tingut podreu haver notat que no és pas així. No recordeu com m'he planyut sempre del retard considerable amb que ens arriba la producció actual? Si jo fos «contemplatiu» com diu no m'interessaria per la música que es va produint, i be deü interessar-me quan vaig ser un dels pocs músics que escriuen (l'altre era en Salvat) que va seguir el vostre curs de l'Ateneu Politecnic.

A més: no recordeu que un dia vaig anar a casa vostra per a demanar-vos si volíeu examinar en conjunt la meua música, veure'n la trajectòria i dir-me si creïeu que el camí seguit era bo?

La «Música d'escena» que vaig donar a la «Cultural» és la meua primera obra d'orquestra: al imprimir el programa s'em varen descurar la data. Fa uns deu anys que la vaig compondre. Treballava en aquell temps vuit hores i mitja diàries en una fàbrica de «rollos» per a piano elèctric: és a dir estava tot el dia submergit en un ambient de «Monterías», «Molinos de Viento», cuplets, etc. I als vespres treballava per a mi.

Em diréu que al públic no li interessa saber això: que jo no tenia de donar ara aquella música. Tres coses m'han mogut a fer-ho: la curiositat de sentir-la executada: el fet de no tenir altra música que s'adaptés a la «plantilla» de l'Orquestra Clàssica i el desig d'aprofitar l'oferiment que em fou fet de dirigir a la Cultural. Ja sabeu com és difícil trobar una avinentesa de dirigir orquestra.

Ignorava, ademés, que es tractava d'un festival català: al saber-ho vaig intentar donar les cançons amb orquestra que em satisfan més, però em fou dit que el pressupost no admetia cap solista.

Si coneguessiu més música meua, veurieu que CERCO incessantment: no tinc «peresa espiritual». Vos mateix reconeixeu que ací és més difícil que en altres llocs trobar una orientació. En més d'una ocasió se m'ha tirat a sobre el públic i la crítica precisament per seguir camins inexplorats a casa nostra, i jo he anat fent la meua via.

El mal és que les obres una mica complicades de posar, no hi ha manera de fer que vegin ia llum. Per exemple «Un prau» ballat en dos actes que fa mes de tres anys que tinc llest. N'han estat donats alguns fragments «en concert» però amb tot i haver-lo ofert («a Júnior» entre altres) no he trobat una sola persona que s'interessés per la seva realització. Això a més de desanimar bastant té l'inconvenient de que les provatures que jo he fet en aquella obra em queden en bona part ignorades sense el control de l'audició veritable.

Certament que en la meua música hi trobareu l'efecte de l'escola francesa: però també hi veureu Stravinsky i Bach. És amb tota consciència que empro estils tant diversos, per tal d'aconseguir una tècnica que em permeti un dia parlar per compte propi.

Puc anar errat: però si una qualitat tinc és l'horror a l'estancament.

No vegueu cap retrat en tot això que us escric: m'he donat perfecte compte de la benevolència amb que m'havau tractat. Però em dol que creieu que tota la vida m'aniré repetint i sobretot em dol que ignoreu els meus neguits per a superar-me i ser un digne treballador de la música catalana.

Vostre amic,

R. Lamote de Grignon

Sr. Director de MIRADOR

Distingit Sr.

Us prego la publicació d'aquesta lletra oberta a Otto Mayer precisament en el lloc on habitualment publica les seves cròniques de música.

Espero de la vostra gentilesa no em negareu aquesta mercé, i us quedaré profundament reconegut.

Vostre,

Joaquim Salvat

Lletra oberta a Otto Mayer.

Amic Mayer:

La vostra crònica de dijous passat m'ha causat una veritable sorpresa. No vull deixar d'agrair-vos les vostres opinions referents al meu quartet i a la meua producció, però no puc passar sense protesta alguna de les afirmacions que feu, absolutament inexactes.

Sabeu tant bé com jo que l'obra de Valls ha estat prop de dos anys sense poder sentir-se a Barcelona i no crec que sigui cap estimulant per a donar noves primeres audicions d'autors catalans, el dir al públic de l'Associació de Cultura Musical que tan comprensivament va acollir les nostres obres, que no està capacitada ni té cap dret a jutjar les obres dels joves compositors. El dret a jutjar el té tothom i la capacitat per jutjar tampoc crec que sigui una qualitat privativa de ningú.

Dieu també: «A part de l'obra de Ricard Lamote de Grignon les execucions foren escandaloses.» Amic Mayer, sincerament protesto. Al parlar del meu quartet confesso que no coneixeu més que el primer temps, i amb tot us permeteu dir que la seva execució fou escandalosa.

Jo com autor dec dir-vos que els meus

estimats amics del «quartet de corda de Barcelona» son uns músics intel·ligentíssims i que donaren al meu quartet una execució meravellosa i una interpretació perfecte, i si per causes alienes a la vostra voluntat —tal com vareu dir-me— no pogueren assistir al concert que s'estrenaren les nostres obres, no crec que podedu tenir elements de judici suficients per a fer una crítica severa i amb tota la vostra serietat artística.

Vostre,

Joaquim Salvat

Com ja havíem comunicat en MIRADOR de la setmana passada, la discussió pot tenir-se per acabada amb el nostre article sobre el concert d'Arbós. De totes maneres, la carta de Salvat exigeix algunes consideracions:

1) He assistit als dos assaigs que la Cultural era prou generosa per atorgar als compositors catalans (els directors d'orquestra que vénen de l'estranger no dirigeixen mai un concert sense disposar, almenys, de tres o quatre assaigs). He sentit l'obra de Lamote de Grignon una vegada; la de Valls, dues vegades sencera.

2) En tinc prou amb haver sentit l'execució escandalosa de l'obra de Valls pel Quartet de Barcelona i la seva interpretació poc equilibrada del primer temps del Quartet de Salvat, per a poder permetre'm un judici global sobre les qualitats desiguals del conjunt *da camera* en qüestió.

3) Es prou conegut que les exigències dels compositors pel que fa a la interpretació de llurs obres no són gairebé mai massa rigoroses. En general, estan contents que llurs composicions siguin executades, gairebé sigui com sigui. Com que no sóc compositor, tinc el deure de dir la veritat i d'ésser exigent. Es faria un tort immens a gran nombre d'artistes catalans si hom renunciés, per raons extraartístiques, a establir una distinció rigorosa entre la qualitat de tots els que gosen avançar-se en el terreny perillos d'una activitat pública.

OTTO MAYER

El Gran Premi del Disc

Com cada any, s'ha atorgat, a París, el Gran Premi del Disc, instituit pel setmanari *Candide*.

Els resultats han estat els següents: Gran orquestra: *La Simfonia fantàstica*, de Berlioz, direcció Selma Meyrowitz (Pathé).

Música de cambra: *L'Opus 9*, de Beethoven, interpretat pel Trio Pasquier (Pathé).

Música instrumental: *Bourrée fantasque* de Chabrier i *Segona Barcarola* de Fauré, pianista Jean Doyen (Ultraphone); *Impromptu per a arpa* de Fauré (Gramophone), arpista Lily Laskine.

Cant masculí: *Colibri* de Chausson (Ultraphone), executat per Pierre Bernac; ària de Leporello de *Don Juan* (Gramophone), executat per Panzenade.

Cant femení: *L'amor i la vida d'una dona*, de Schumann (Columbia), per Germaine Martinelli.

Opera: *Les Troyens à Carthage*, interpretat per Georges Thill (Columbia).

Entre els premis de menor importància, el d'instruments nous al vals *Split* de Pierre Vellones (Columbia), interpretat amb l'instrument d'ones Martenot i el de dicció a una *causerie* de Sacha Guitry sobre *Les femmes et l'amour* (Gramophone).

El jurat ha considerat que cap dels discos de cançó no mereixia, enguany, cap distinció.

La ràdio i els discos

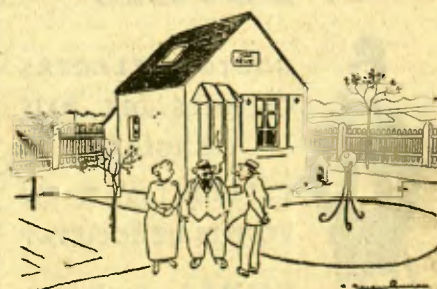
Les principals companyies alemanyes productores de discos gramofònics havien dut als tribunals la Societat de Radiofonia del Reich, en reclamació del dret d'autor cada vegada que una estació radiofònica feia ús d'un disc de llur fabricació. La ràdio havia convertit el procés en polític, pretenent que era instigat per un jueu emigrat i sostingut per societats estrangeres interessades en la indústria del disc.

El tribunal de primera instància ha sentenciat en favor de la ràdio. La sentència no admet l'aplicació del dret d'autor a les emissions musicals de discos de gramòfon, car reconeix a aquestes el caràcter d'emissions públiques autoritzades per un determinat article de la llei alemanya sobre el dret d'autor. En canvi, reconeix com a legítima la querrela de les indústries gramofòniques contra les emissions parlades, perquè no entren en aquell article de la llei.

D'això resultaria que la ràdio podria emetre discos de música enregistrada, però no els discursos i altres emissions parlades.

Sembla que les companyies gramofòniques apel·laran d'aquesta sentència.

En un afer semblant, a Hongria, els jutges donaren també la raó a la ràdio.

LA TORRETA

—I l'hort que deïeu?

—Ens el varem menjar ahir.

(Ric et Rac, París)